

EERSTE LES – INLEIDING KOSMOGENIE

Wanneer wij het ontstaan van de kosmos als geheel willen beschouwen, worden wij geconfronteerd met twee schijnbaar tegenstrijdige theorieën en twee schijnbaar tegenstrijdige reeksen van verschijnselen en openbaringen.

Allereerst hebben wij te maken met een zuiver mechanische theorie. Deze theorie is op aarde nog niet volledig ontwikkeld; zoals gebruikelijk zijn de geleerden het voortdurend met elkander oneens over de meest juiste lezing. Niettemin wijst zij toch in een bepaalde richting.

Daarnaast kennen wij het geloof, de overlevering van de mensheid, het geloof aan een scheppende godheid; aan een godheid, die uit zichzelf andere goden voortbrengt, die elk afzonderlijk een andere scheppende functie hebben, aan aartsengelen, die zeer bepaalde roepingen of functies hebben binnen een goddelijke hiërarchie en alles, wat daarbij komt.

Het zal u duidelijk zijn, dat de samenvatting van deze verschijnselen en leringen hier en daar een moeizaam en soms wat gewrongen proces moet worden. Wij willen in enkele korte lessen trachten allereerst eens te zien, wat er nu eigenlijk waar is. Om echter die waarheid te vinden, zou ik bij wijze van inleiding graag een paar stellingen met elkaar willen vergelijken en naar ik hoop, zal het u niet te zeer verbazen, dat ik allereerst grijp naar theorieën, die tot de Hindoe-mystiek behoren.

Er is een wereldziel; maar er is vóór alles Brahma, de geuite Schepper; en Brahman, het scheppend Vermogen, dat niet geuit is. Het bewustzijn brengt uit het niet-geuite het geuite tevoorschijn. Met andere woorden: er is niets buiten bewustzijn, althans in deze ruimte. Dit bewustzijn brengt vervolgens uit die geheimzinnige kracht (die men Atman noemt of soms ook wel Brahma's adem) een hele schepping voort. Dat is heel interessant. Maar.... wat kunnen wij daar nu wetenschappelijk naast stellen?

Volgens de bekende wetenschappelijke gegevens, praktisch niets, nihil. Alleen een geloof, een filosofie, wat wijsbegeerte, maar betrekkelijk weinig feiten. Want de feiten worden in deze tijd nog niet zo gecombineerd, dat een antwoord op de vraag "Wat zou Brahman, wat zou Brahma zijn?" mogelijk wordt. Ik tracht dit nu te doen uit verschijnselen, die elk voor zich in de natuurwetenschap bekend zijn, althans deel uitmaken van reeds bekende theorieën.

In de eerste plaats: Wij zien, dat bij elke uiting van kracht, een zeer klein en haast onmerkbaar deeltje van die kracht op een onbekende wijze verloren gaat. De gedachte, dat energie wel kan worden omgezet maar niet verdwijnen, wordt hiermee wel niet gelogenstraft, maar wij staan voor het verschijnsel, dat ongeveer een half tot anderhalf pro mille van elke normale krachtsuiting - en vooral daar waar straling met de krachtsuiting gepaard gaat - in het onbekende verdwijnt. Indien ik nu stel, dat er niet alleen dit heelal is, maar dat er naast dit heelal een ander heelal bestaat, althans een ruimtelijke structuur of verhouding, dan zou ik mij kunnen voorstellen, dat door iets, wat op osmose lijkt, (een soort lek door de scheiding van tijd, beweging en magnetische flux) dat deel van de energie wegsijpelt naar die andere ruimte. Wat zij daar doet, kunnen wij niet nagaan. Maar de stelling is op zichzelf ongetwijfeld evengoed als elke andere verklaring voor het verdwijnen van dat kleine, zeer kleine percentage van de energieën, waarvan wij niet kunnen nagaan, waar het blijft.

Nu ga ik met mijn stelling wat verder. Wanneer voortdurend iets van de energie, die in uw heelal aanwezig is, teniet gaat, ontstaat er aan de andere kant dus een voortdurende toename van energie. Er is dan buiten uw eigen gekende Al een energiebron, een kracht, die op de één of andere manier gebonden zou kunnen zijn met uw heelal. Verder blijkt, dat naarmate de energie wegvalt, de beweging der materie trager wordt. Er ontstaat een steeds grotere gelijkmatigheid, die men wel stasis noemt. Dit verschijnsel is op moleculair niveau geconstateerd. Er komt een ogenblik, dat alle activiteit ten einde is en alleen een starre evenwichtige structuur overblijft.

Wanneer dit voor uw heelal het geval zou zijn, betekent dit dat er geen beweging meer is. Waar geen beweging is, is ook geen tijd; maar ook niet meer een aantal werkzame velden. Dan zou dus op een gegeven ogenblik uw AI uitblussen, het zou dood zijn.

Aan de andere kant is er in die tweede ruimte kracht. Die kracht heeft spanning. En nu er in uw heelal niet meer voldoende kracht aanwezig is om nog een beweging, een afscherming tot stand te brengen, zou ze wel eens - zoals een teveel aan lucht in een fietsband b.v. - door een zwakke stee kunnen uitbreken en daardoor zou er een enorme ontlading van energie ontstaan. Een enorme ontlading van energie - dat heeft de moderne natuurwetenschap al geleerd - betekent praktisch ook een ontbinding van alle materie in haar feitelijke kleinste bestanddelen. Wij houden dus alleen nog maar de oerwolk over en daarmee zijn wij aan de bekende thesen aangekomen. Want die oerwolk verdicht zich tot het centraal atoom of de oerkern, welke door haar eigen grote spanning explodeert en waaruit dan een AI zou kunnen ontstaan. Tot zover een paar wetenschappelijke stellingen. Nu terug naar de Hindoe-mythen.

Er is dus inderdaad bij deze stellingen sprake van een kracht, die niet bekend is, die, ook uit zichzelf niet kenbaar wordt en zelfs niet scheppend zou kunnen optreden. Het is de onbekende kracht, de ruimte, waarheen een energiequotient wegebt. Op het ogenblik, dat de uitbarsting komt, treedt deze ruimte tijdelijk weer in het verleden. Zo wordt onmiddellijk door de ontstaande velden en spanningen afgedicht en blijft voor de mens onkenbaar. Naarmate echter een heelal ouder wordt en dus gaat terugkeren a.h.w. tot een toestand van rust of stasis, wordt zij weer meer kenbaar.

Een interessante vergelijking, want wij hebben u alleen nog te verklaren: Wat is de Schepper? En ook daarvoor kunnen wij in deze reeks stellingen toch wel, naar ik meen, een vergelijking vinden.

Wanneer er n.l. bij een AI in stasis een krachtontlading plaatsvindt, zal de wijze waarop dat geschiedt, bepalend zijn voor datgene, wat er onmiddellijk het gevolg van is. De manier, waarop die kracht zich ontleedt (snel of langzaam, met zeer hoge frequenties of eerder als een lage trilling, een lage vibratie), zal bepalen wat de eigenschappen zijn van het AI, dat daardoor ontstaat. De adem Gods (het ontwaken van de nieuwe Schepper in de Hindoe leer) wordt vergeleken met licht; dus een hoge trilling, een zeer hoge straling vooral, die vibraties wekt. Verder spreekt men in beide gevallen van de "gedachte". Nu is de gedachte niets anders dan een matrix, een energievorm. Een energievorm, georgineerd door een wezen, zeker, maar dan toch wel op een zeer juiste manier gebonden a.h.w. aan een zeer bepaalde en persoonlijke uitdrukking.

Indien ik stel, dat de gedachte op een niveau, dat ver boven het stoffelijke ligt, onafhankelijk is van hetgeen u kent als energie, dan zou iemand, wiens bewustzijn zich zover heeft ontwikkeld, dus inderdaad bij het wegvallen van alle uiting, alle beweging, alle tijd, de gedachte in zich hebben. Deze vermogens, deze kracht tot denken kan worden omgezet in een daad, in het leiden van energie tussen het onbekende AI enerzijds en uw eigen heelal anderzijds.

En dan denken wij direct aan het boek Genesis, dat door zoveel Christenen als de enige openbaring wordt aanvaard. God sprak. "Het worde licht" en het werd licht. Energie ontleedt zich, partikels in snelle beweging beroeren elkaar en er ontstaat gloeiing en licht. Dat is dus volkomen in overeenstemming met de Openbaringen, maar ook met een voorstelbaar mechanisch proces.

Wij kunnen ons dit proces nu voorstellen als geheel mechanisch, dus zonder een bewustzijn of een leidende kracht. In dat geval zou alles, wat in het AI bestaat, een toevalsproduct zijn. Wij kunnen het ons ook voorstellen als een bewust geleide ontlading van kracht. In dat geval zijn de grondregels, de spelregels van de schepping, door een bewustzijn gesteld. Er zijn m.i. voldoende redenen om aan de laatste stelling de voorkeur te geven. Het blijkt n.l. dat er ook buiten de mensheid bepaalde wetten overal op gelijke wijze werkzaam zijn. Het blijkt ons verder, dat deze wetten niet een volkomen logische structuur hebben, omdat zij niet alleen rekening houden met zuiver materiële energieën, maar daarnaast ook bepaalde waarden van perceptie inschakelen. Een natuurwet zal in bepaalde gevallen worden gewijzigd, wanneer een groepsinstelling wordt gewijzigd. Neem nu alleen maar uw eigen lieve zwaartekracht.

Zonder direct aan de sprookjes en de vliegende tapijten te geloven, moeten wij toch wel vaststellen dat er inderdaad hier en daar onverklaarbare verschijnselen van levitatie zijn waargenomen. Levitatie, die zelfs tot 1800 nog geconstateerd werd bij sommige mensen in geestesvervoering en waarbij de wet van de zwaartekracht voor die mensen klaarblijkelijk werd opgeheven.

En nu kunnen wij natuurlijk geloven, dat er engelen zijn, die zo iemand overeind houden, maar logischer is het te stellen - wat ook elders blijkt - dat materiële wetten door gedachten en gevoelswaarden kunnen worden gewijzigd. Deze gevoelswaarden nu, liggen buiten de wetmatige structuur van een zuiver mechanisch Al. Op grond daarvan mogen wij dus het ontstaan van de kosmos m.i. ook wijten of danken (al naar gelang van uw instelling t.o.v. het leven) aan een denkend of een bewust wezen, dat door zijn instelling en denken bepaalde varianten in de wetten mogelijk heeft gemaakt, bepaalde waarden in de kosmos heeft ingescha-keld, welke overal tot uiting komen en die niets meer te maken hebben met eenvoudige wijzigingen van stoffelijke verhoudingen. Dit is dan het eerste en ik geloof voor heden ook wel het belangrijkste punt.

Het is mogelijk te aanvaarden, wat de oude mystici leren. Het scheppingsverhaal in de Bijbel hoeft volgens de huidige inzichten en instellingen wel niet letterlijk als waar te worden aangenomen, maar het bevat een kern van waarschijnlijkheid en waarheid. Dan echter zullen ook andere delen van die openbaring en van deze mystieke werken een zekere graad van waarheid, van redelijkheid moeten bevatten. Nu worden wij overal geconfronteerd met een god, die anderen voortbrengt. Bij de Hindoes wordt uit het hoofd van de eerste god een tweede godheid geboren. Een andere god vervaardigt uit zichzelf een vrouw. Zij brengen kinderen voort enz. God scheidt hemelse heirscharen volgens de christelijke opvatting. God brengt uit Zichzelf krachten voort: wezens. Hoe? Dat is moeilijk na te gaan.

Maar als wij God nu eens een ogenblik oneerbiedig vergelijken met een soort amoëbe, dan zouden wij kunnen zeggen: De oorspronkelijke gedachte bevoertuigt zich in zijn Al als een bepaalde frequentie, een soort ééncellig wezen. Wanneer die schepping ver genoeg is gevorderd, voedt de God zich uit zijn zelferkenning en komt tot parthenogenesis. De oorspronkelijke gedachte blijft bestaan; er komen er echter twee bij, die elk op zichzelf die eigenschappen weer hebben, maar op een wat lager niveau misschien. En zo kunnen wij ons die opbouw van een hiërarchie van goden, engelen, tronen of heerschappijen ook wel voorstellen. De vraag is alleen maar, of van het wetenschappelijk standpunt uit gezien het ontstaan van dergelijke wezens aanvaardbaar is en of het ook redelijk is aan te nemen, dat zij elk een bepaald gebied hebben.

Wij doen dan het verstandigst ons naar de trillingsleer te begeven. Wij hebben daar een heel eenvoudig verschijnsel. Een vlak, dat u een bepaalde kleur toont, absorbeert alle trillingen, behalve die met een frequentie van de kleur, die u ziet; deze wordt weerkaatst. Indien door het zich verdelen van de hogere krachten nu eens wezens ontstaan, die zich voeden met alles, maar een bepaalde reeks eigenschappen naar de schepping terugkaatsen, dan kan er van zo'n wezen wel degelijk worden gezegd, dat het van ons standpunt uit gezien zich slechts manifesteert als één bepaalde eigenschap van de Schepper of één bepaalde wet.

Het lijkt mij, dat hierdoor een tweede verschijnsel duidelijk wordt. Waarom zouden de goden onderling strijden? Waarom zouden de engelen een strijd beginnen? Klaarblijkelijk zijn er trillingen en zelfs kleuren, die - ofwel met elkaar samenvloeien en dan een andere kleur veroorzaken, dan wel wanneer ze naast elkaar zijn - een zeer pijnlijk effect hebben, (U weet wel, dames, zoals dat hoedje van uw buurvrouw dat zo verschrikkelijk bij het japonnetje vloekt; twee kleuren die vloeken). U ondergaat dat als een spanning, een strijdigheid, een disharmonie. En dat komt heus niet alleen uit uzelf voort.

Stel, dat er dus functies of eigenschappen zijn die - zolang ze afzonderlijk en toch naast elkander worden gezien - met elkaar in strijd zijn. Dan hebben wij hier de verklaring voor het goed en het kwaad, die altijd een grote rol spelen in alle overleveringen. Uit de goden wordt altijd een god geboren, die een beetje minder goed is dan de anderen. Soms heet hij Loki, soms wordt hij Mâra genoemd, soms Lucifer. Er zijn nog vele andere namen. Maar altijd geldt dit: er is een invloed, die vloekt met de meest geliefde kleur of goddelijke eigenschap.

Dit is aanvaardbaar en naar ik meen zou er zonder dit conflict niet een zoveel omvattende schepping noch een zo grote differentiatie van leven, levende wezens, eigenschappen, krachtsverhoudingen en spanningsvelden in de kosmos mogelijk zijn. Dit is een punt, dat ik hoop later met u verder uit te werken.

Ik wil nu deze inleiding besluiten met een opmerking, die voor sommigen uwer verrassend, voor andere misschien heel natuurlijk zal klinken. Wanneer wij nu aannemen, dat dus de scheppende kracht zich kan verdelen, dan is het logisch, dat er in de schepping ongeveer dezelfde onderverdeling bestaat. Dan zullen wij leven onder de invloed van een bepaalde kracht en deze kan voor elk onzer wat verschillen.

Wanneer wij behoren tot een bepaalde hoofdgroep, dan zal voor de hoofdgroep inderdaad één kleur a.h.w. bepalend zijn. Maar zelfs daarin zullen vele tinten, vele varianten voorkomen en ook deze zullen t.o.v. elkaar soms strijdig zijn. Het element "strijd", het ontstaan en vergaan, dat in het ganse heelal zo belangrijk schijnt te zijn, zou hieruit eveneens verklaarbaar worden. Maar één ding is zeker. Boven alle gaan, vergaan, ontstaan, ja, zelfs, boven de absolute stilstand regeert suprême de gedachte, die zich onttrekt aan de normen van eenvoudige energie. Want dat is het scheppend Woord; dat is de eerste uitdrukking, die a.h.w. richting geeft aan elk scheppend Vermogen en aan elke kracht. Deze gedachte ligt althans in beginsel, ook in onszelf. Wij zullen ontstaan en vergaan. Wij zullen van wereld tot wereld kunnen wandelen, maar de gedachte in ons zal blijven. En omdat de gedachte in ons blijft bestaan, lijkt het mij belangrijk in enkele lessen - zij het wat beknopt - na te gaan hoe de kosmos tot stand kan zijn gekomen. Het lijkt mij zelfs nog belangrijker, of wij een antwoord vinden op de vraag: Wat is onze God, Die wij in de schepping kennen en bestaat er nog meer?

Ik zal mijn best doen in de volgende lessen op deze vragen enigszins een antwoord te geven en uw gedachten in een richting te leiden, die bevorderlijk kan zijn voor uw begrip zowel van de schepping, waarin u leeft, als van de werelden, die buiten uw huidig bevattingsvermogen kunnen bestaan en zelfs van datgene, wat ligt aan de andere kant van de grens, achter de grote kloof van energie, van uiting en van ruimte: het niet-geopenbaarde.

KRITIEK EN KRITISCH DENKEN

Kritiek is iets, dit iedereen heeft op alles wat hem niet past. Met andere woorden: het is een poging om de onjuiste of onaangename punten daarin naar voren te brengen en de hiaten te vinden. Wat dat betreft zal de mens, die de kritiek uitoefent, heel vaak, wat men noemt, spijkers op laag water zoeken. Dan gaat dat ongeveer als volgt;

Iemand zegt; "De dichter heeft het toch maar schoon uitgedrukt. *A thing of beauty is a joy for ever.*"

Waarop prompt een criticus zegt: "Maar die mijnheer 'Ever' ken ik niet. En dat de dichter dit zonder meer beweert, moet hij eerst maar eens aannemelijk maken."

Kijk eens, hier wordt dus eenvoudig een waarde verdraaid. Ever kan "altijd" zijn; het kan ook een persoon zijn. En zelfs van "joy" zou je ook nog weer een persoonlijkheid kunnen maken. Hier gaat men dus proberen er iets in te lezen, dat er eigenlijk niet mee bedoeld is. En dat is iets, dat menigeen helaas beschouwt als "kritisch denken".

Kritiek, die werkelijk goed wordt gebracht, betekent het erkennen van fouten, maar gelijktijdig het geven van een opbouwend oordeel. Wanneer ik ontdek, dat ergens in een plan of in een boek een aantal hiaten bestaan, dan is het heel logisch, dat ik dit constateer en hierop de nadruk leg. Maar dan moet ik ook zeggen, hoe het anders zou moeten zijn. Ik moet dus mijn kritiek niet slechts gebruiken om ergens een ander te verwonden of iets waardeloos, te maken; neen, ik moet haar gebruiken om datgene, wat bestaat, waardevoller en juister te maken. En dit - meen ik - is het punt, waarbij kritisch denken in het geding komt. Want kritisch denken, d.w.z. denken met een gave, van oordeel over en onderzoek van bepaalde punten, is al te vaak slechts een naar voren brengen van je eigen standpunt.

Een geestelijke, die onze voordrachten naleest, zal ongetwijfeld kritisch denken. Maar zijn kritiek gaat dan niet uit van de stellingen, die door ons worden geponeerd en de waarschijnlijkheid daarvan.

Neen, hij gaat uit van zijn geloof; dus van zijn manier van denken. Hij constateert de verschillen tussen zijn denken en ons denken en komt op grond daarvan tot een oordeel. U zult begrijpen, dat dit met werkelijk kritisch denken niets heeft uit te staan, ook al wordt het maar al te vaak zo genoemd.

Kritisch denken wil zeggen: niet zonder meer aanvaarden. Alles wat je hoort, wat je leest, op je laten inwerken, nagaan wat daarin juist kan zijn en wat daarin onjuist kan zijn. Door op zo'n manier je gedachten te laten gaan - niet alleen over datgene, wat is gebracht, maar ook over de eventuele fouten en goede punten daarin - kan men in de eerste plaats het gebrachte, zo'n gedachte enz. veel beter verwerken. Het spreekt meer tot je. Je gaat de werkelijke betekenis ervan duidelijker inzien.

In de tweede plaats zul je door een dergelijk kritisch denken al snel komen tot een poging om te verbeteren. Wij leven op een wereld, waarin wij als individu staan tegenover een groot aantal andere individuen en een meestal niet geheel begrepen kosmos. Ieder van ons geeft daaraan zijn persoonlijke uitleg en tracht die op zijn wijze te beleven. Men verzamelt zich in groepen om daaraan existentialistisch, religieus, mystiek, occult of op een andere manier uiting te geven.

Dit alles is natuurlijk en aanvaardbaar. Maar wanneer wij tegenover de rest van de wereld staan en het ondanks al onze pogingen om een eenheid met die wereld te bereiken blijkt, dat hierin géén verandering komt, dan zullen wij op een gegeven ogenblik moeten zeggen: Waar zit de fout in het denken van die ander? Ik kan dat alleen goed inzien, als ik niet slechts zijn stellingen maar ook de mijne aan dezelfde kritiek onderwerp.

Hierin nu schuilt de grote fout, die de meeste mensen maken. Kritiek op zichzelf is beoordelen.

Kritisch denken echter is een poging om de beoordeling om te zetten in een direct geconstateerd verband van al dan niet logische waarden, een vergelijking tussen het gekende en het eventueel geponeerde; verder een vergelijking van de juistheid van wat je zelf allereerst aanvaardt met dat, wat een ander aanvaardt. Ik meen, dat ik hiermede het hoofdpunt van het onderwerp wel heb behandeld.

Want, vrienden, kritiek zullen wij altijd hebben. Sommigen staan onmiddellijk met hun kritiek klaar, anderen verbergen die. Sommigen hebben de neiging alles aan te nemen en hun kritiek ten slotte op zichzelf te richten. "Ik ben zeker te dom om het te begrijpen." Of: "De fout zal wel bij mij liggen."

Anderen zoeken de fout alleen bij een ander, want wat zij kennen is juist, is goed. Een mens, die ermee begint zijn eigen stellingen op hun waarschijnlijkheid en juistheid te toetsen en daarna de stellingen van een ander, komt in de eerste plaats tot een juiste vorm van kritiek, want hij beseft dat zijn oordeel persoonlijk is, gebaseerd op zijn stellingen en de relatie tussen die stelling en hetgeen hij elders vindt.

In de tweede plaats zal hij door ook zijn eigen stelling aan dezelfde proef te onderwerpen, welke hij aan de stelling van een ander oplegt, de eerste juister definiëren en eventueel herzien.

Ten slotte zal hij, aan de hand van de vergelijking, waardoor beide waarden op dezelfde wijze worden getoetst, vaak kunnen komen tot een aanvulling van dat, waarop hij kritiek heeft en eventueel tot een verbetering van hetgeen daarin werd, vastgelegd of gesteld.

Het verschil tussen kritiek en kritisch denken is dus moeilijk aan te geven. Maar wij kunnen toch wel stellen: kritiek betekent een oordeel. Om een juiste kritiek uit te oefenen, moet men eerst kritisch kunnen denken. En kritisch denken impliceert, dat men zowel de eigen gedachten en stellingen als die van anderen, de eigen visie zowel als die van anderen, aan gelijke proeven onderwerpt en op gelijke wijze nagaat. Alleen dan is resultaat mogelijk.

Nu kan ik nog heel veel gaan zeggen over kritiek. Want de beste kritiek komt, zoals u weet, van de mensen die ergens niets van afweten. In Nederland zegt men, dat de beste stuurlui aan wal staan. Het is dan ook heel gemakkelijk om van uit je eigen - wat geïsoleerde - standpunt een oordeel te vellen over de werkingen, de gedachten, de beïnvloedingen, die anderen ondergaan of presteren. Hoe zou je zelf in een gelijke situatie handelen? Dat is de grote vraag.

Ik moet mij daarom niet alleen bij kritisch denken en in het uitoefenen van kritiek beperken; neen, ik moet voor mijzelf eerlijk nagaan, wat ik zelf kan.

Alleen als ik zelf in staat ben hetzij een verbetering te suggereren, hetzij een gelijkwaardige stelling te poneren met dezelfde waarschijnlijkheid, heb ik werkelijk het recht tot kritiek. En dat betekent, dat heel veel beroepskritici dus maar betrekkelijk weinig recht hebben om te kritiseren.

Het is eenvoudig om te zeggen; "Ja, wij hoeven per slot van rekening toch geen musicus te zijn om de prestaties van een musicus te kunnen beoordelen." Dat is waar, zolang wij ons beperken tot de prestatie als zodanig. Zodra wij echter aan onze kritiek op deze prestatie (dus op de klankenreeks) een kritiek op de musicus gaan verbinden, dan gaan wij werken met ònze instelling en òns oordeel t.o.v. iemand, die onder geheel andere condities werkt, beleeft en mogelijkerwijze een hele reeks hinderpalen moet overwinnen, waarvan wij eenvoudig niets afweten.

Punt 1.: Het is dus gevaarlijk om met je kritiek verder te gaan dan alleen over wat kenbaar wordt.

Punt 2.: Er hoeft van mij niet te worden verwacht, dat ik b.v. dezelfde roman kan schrijven of een gelijkwaardige, als de schrijver, wiens werk ik moet beoordelen. Maar ik heb alleen het recht diens werk te beoordelen, als ik kan aangeven waar zich de fouten bevinden, hoe deze kunnen worden verbeterd.

Een kritiek, die alleen fouten aanwijst, is geen werkelijke kritiek. Het is een poging tot zelfverheffing ten koste van anderen.

Dan hebben we nog de menselijke behoefte tot kritiek. Wat is hiervan de achtergrond? De menselijke behoefte tot kritiek, vooral aan zelfkritiek, is betrekkelijk klein. Maar u zou het beter zo kunnen stellen: Waarom heeft de mens er zoveel behoefte anderen te kritiseren? Dat is eenvoudig te verklaren. Naarmate ik mij bewust ben van een geringer vermogen, van minder capaciteiten op een bepaald terrein dan een ander, zal ik meer geneigd zijn anderen, die wel iets presteren, aan te vallen. Het is voor mij immers zo moeilijk, zoals het voor iedere mens altijd moeilijk zal blijven om de meerwaardigheid van een ander te erkennen. Dit wordt sterker naarmate ik iets op een ander terrein presteer.

Wij krijgen dan b.v. de ingenieur, die op grond van zijn kennis der meetkunde kritiek uitoefent op de composities Van Wagner b.v., daarbij niet begrijpend, dat dit twee geheel verschillende dingen zijn.

Wij ontmoeten dan een musicus, die een oordeel wil uitspreken over de lijnen van een brug, niet beseffende dat bepaalde moeilijkheden in de constructie, bepaalde eisen daaraan gesteld, een andere lijn van de structuur onmogelijk maakten. Maar als hij dit zou beseffen en toegeven, dan zou hij ook moeten erkennen dat de ander groter is dan hijzelf.

Geloof mij, de doorsnee-mens oefent op eenieder kritiek uit en - al durft hij dat niet openlijk te zeggen - zelfs op zijn God. Alleen op zichzelf zal hij weinig kritiek dulden. Want degene, die hem op zijn fouten wijst, ziet hij als iemand die zijn persoonlijkheid aantast. Wanneer hij zelf kritiek uitoefent, meent hij echter dat hij zijn eigen persoonlijkheid versterkt. En dit is dus het typische verschijnsel: wie groot wil zijn onder de mensen, doet dit heel vaak niet door zichzelf boven anderen te verheffen, maar door te trachten hen, die boven hem staan naar beneden te trekken. Hij meent, dat dit de eenvoudigste oplossing is en is daarbij even dwaas als een misdadiger, die een jaarlang een bepaalde bankroof voorbereidt en heel wat meer tijd en moeite besteedt aan deze onwettige bezigheid voor een beloning, die kleiner is dan hij voor wettige arbeid met wettige beloning zou kunnen verdienen.

De mens is altijd geneigd zich tegen de regels te verzetten. Hij aanvaardt niet graag. En als hij aanvaardt, is dit in 9 van de 10 gevallen een berusting, omdat de zaak waarom het gaat hem niet interesseert. De neiging op iedereen en alles kritiek te hebben is dus in feite een uiting van een soort minderwaardigheidsbesef, dat gepaard gaat met een behoefte tot zelfverheffing en vaak - maar niet altijd - een vorm van narcisme, waarbij men de zelfbewondering alleen kan handhaven door alles buiten zich eenvoudig neer te drukken.

HET JUISTE INZICHT

Het juiste inzicht is hoofdzakelijk het juiste inzicht in jezelf. Slechts de mens, die zichzelf kent, zichzelf leert begrijpen, zal zijn plaats in de wereld en de betekenis van hetgeen daarin gebeurt op de voor hem juiste wijze kunnen interpreteren.

Het juiste inzicht is samengesteld uit vele krachten. Maar in ons is een groot vermogen (de ziel, deel van de goddelijke Kracht), die ons het juiste inzicht doet verwerven, ook zonder dat wij een grote kennis bezitten omtrent de wereld en haar verschijnselen. Indien wij leren ons op deze Kracht te richten, zullen wij begrijpen in hoeverre wij een uiting van deze Kracht zijn en in hoeverre wij handelen volgens voorstellingen en inzichten, die niet voldoende reëel en waardevol zijn. Als gevolg daarvan mogen wij stellen:

Het juiste inzicht is de kennis van de goddelijke Kracht in jezelf, die door het gevoel verwerkelijkt - op den duur de rede op een andere wijze richt en zo de waarheid kenbaar maakt.

Zoals de bloesem aan de knop ontspringt,
zoals het water opwelt uit de bron,
zo welt uit ons de waarheid op:
het licht, dat - toen de tijd begon -
reeds was.

Zoals in ons besef bestaat
van levensdoel en levensplicht,
zoals in ons een zĳn bestaat,
dat verder grijpt dan eigen wereld,
zoals in ons een kracht vaak spreekt,
die sterker is dan wij,
zo leeft het juiste inzicht reeds in ons
en maakt - in ons ontwakende - ons vrij
van laatste banden.

Als een parel in de oester,
als het zaad in de doos,
als de steen in de aarde,
als de honing in de roos,
zo ligt in ons een kern van zijn,
vol flonkerende kracht
uit de Almacht zelf geopenbaard.
En kennen wij die Kracht,
zo vinden wij het ware zijn
en weten wij de juiste weg
in 't leven voort te gaan.

Wie God in zich beseft, heeft het juiste inzicht, kent het ware bestaan en overwint de tijd.

TWEEDE LES - GENESIS

1. Het ontstaan.

In den beginne was God. Dat is een mooi woord. Maar wat is God? Als wij God in zijn werken naspeuren, dan komen wij tot een aantal conclusies, die ons in staat stellen dit wezen althans enigszins te omschrijven.

- U kunt in de eerste plaats zeggen: God is bewustzijn.
- In de tweede plaats: God uit Zijn wezen door Zijn eigenschappen in de schepping te leggen.
- In de derde plaats: God is in het totaal van die schepping als levende kracht aanwezig.

Dan zouden wij dus over God ook mogen denken als de ziel van de kosmos; als de kern, een persoonlijkheid, die a.h.w. in de kosmos intreedt, zoals een mens in een lichaam.

Nu rijst de vraag, waar die God vandaan is gekomen. En dan blijkt ons al onmiddellijk, dat er ergens een grote kloof bestaat. Wij kunnen daar niet overheen zien. Wij komen te staan voor een afgrond, die ons wezen niet kan overbruggen. Ten hoogste kunnen wij aan de wijze waarop die grens zich voordoet, aan de manier dus, waarop wij God gemanifesteerd zien, proberen ook daaromtrent iets voor te stellen.

Dan stellen wij ten eerste: Buiten de kosmos ligt ergens iets, wat tijdloos is, geen plaats kent en toch bestaat.

Ten tweede: In deze kracht kan leven ontstaan; en het is heel goed mogelijk, dat deze grote kracht niets anders is dan een brein. Wanneer dit brein een voldragen en afgeronde gedachte uitzendt, kan daardoor het proces van genesis, van ontstaan aanvangen.

De gedachte is de bezielende kracht. Ze moet echter een grote hoeveelheid kracht zijn, want anders kunnen wij niet verklaren hoe de processen, die alleen al voor het stoffelijk Al noodzakelijk zijn, tot stand komen. Laat ons dan nagaan, op welke wijze dit ontstaan ongeveer is geschiedt.

Er is iets. Wederom ook aan deze kant van de grote kloof: iets. Iets wat tijdloos en ruimteloos is, wat absolute rust is en niet geuit. Maar het is er.

Dit iets wordt beziel; daarin wordt de gedachte werkzaam. Er ontstaat dus beweging. Beweging is het eerste verschijnsel, dat geconstateerd kan worden, wanneer men teruggaat naar het ontstaan van het Al.

Deze beweging blijkt zich om te zetten in wat men zou kunnen noemen chaotische materiedeeltjes; en het geheel is misschien te vergelijken met een soort gaswolk. De beweging plant zich voort tot een grens. Men zou dus kunnen zeggen, dat - al lijkt onze kosmos oneindig - hij ergens begrensd is. Waardoor en hoe? Misschien wel door de gedachte van God Zelf of van de onbekende kracht. In ieder geval, eerst ontstaat de beweging.

Op het ogenblik, dat de beweging en de daarin ontstane kleine partikels terugkeren naar het middelpunt, ontstaat voor het eerst in die materie een vorm van energie, die naast beweging zeer bekend is, n.l. warmte. Warmte plus beweging, die in twee richtingen gaat (botsingsverschijnselen dus), beginnen een omzetting van al de kracht in andere vormen van kracht. Wij krijgen te maken met een enorme gaswolk, die uiteenbarst. Dat is waarschijnlijk heel snel gebeurd. Het zou aan te nemen zijn, dat het feitelijke moment, waarin die chaos zich in bepaalde delen splitst, volgens uw maatstaven een duizendste seconde zou hebben geduurd. Het is wel zeker, dat daarna perioden van jaren nodig zijn, voordat een voldoende afstand is ontstaan tussen die verschillende delen, welke op zichzelf nog niet verder gevormd zijn. Ze beïnvloeden elkaar wederkerig, doordat ze alle kracht uitstralen. Die uitstralingen van kracht blijken onderling aan wetten gebonden te zijn. Deze veroorzaken een werveling. De werveling veroorzaakt een beginnende sterrennevel.

Deze ontwikkelt zich langzaam tot een sterreneiland, waarin dus steeds weer nieuwe sterren kunnen ontstaan, zolang daarin nog voldoende niet-gevormde, chaotische materie aanwezig is.

Zodra er voldoende sterren aanwezig zijn, zien wij drie vormen optreden. De eerste is de lens. Er zijn enkele wolken, die zuiver een lensvorm hebben, dus concaaf. Er zijn discusachtige vormen, die zich onderscheiden, doordat zij takken hebben. Zij schijnen dus een deel van hun massa wat verder naar buiten gedreven te hebben en die massa schijnt in het begin wat trager te zijn geweest dan de eigen wenteling van de hoofdmassa. Zo krijgen wij dus een heelal of een sterrennevel met draaiende armen, die op zichzelf qua rotatie en ontwikkeling verschillen van de kern. De laatste is niet zoals u misschien denkt een bolvorm, maar een trechtersvorm.

In de trechtersvorm ontstaat een heel eigenaardig verschijnsel. Daar ontstaat in de kern steeds weer een nieuwe ster. Die ster bereikt de buitenkant en wordt omhoog gedreven. Wanneer ze de uiterste rand bereikt, valt ze terug naar het midden en ontbindt zich weer.

De goddelijke Kracht zelf, het wezen Gods, dat wij dus menen te mogen omschrijven, heeft klaarblijkelijk behoefte aan drie verschillende uitingen. De eerste, de lensvorm, blijkt hoofdzakelijk geestelijk georiënteerd te zijn. Er is hier sprake van bewustzijn op niet-materieel niveau. De tweede vorm, de discus met eventueel afbuigende zijtakken, blijkt hoofdzakelijk het bewustzijn in zich te dragen (vergelijkenderwijze een microkosmos, dus mensen e.d.). De derde vorm heeft hoofdzakelijk een sterrenbelichaming. Hier is de ster zelf het levende wezen. Haar gang langs de trechter is de levensloop; de terugkeer is de dood.

In al deze gevallen blijkt verder, dat energie niet teloor gaat. Een deel der energie verdwijnt. Dit deel schijnt zich om te zetten in kracht ergens in een parallel of tegengericht heelal. Daarover behoeven wij ons niet al te druk te maken. Want op het ogenblik, dat wij hier tot rust zijn gekomen, zou dus elders - als een soort perpetuum mobile eigenlijk - weer voldoende kracht en materie aanwezig moeten zijn om daar weer een schepping mogelijk te maken.

Het bewustzijn van de godheid, die wij vinden, is naar het inzicht van zijn schepselen (dus mens en geest) volmaakt. Dit is echter niet noodzakelijk eeuwig waar. Waar er een god bestaat, die voor ons kenbaar is aan deze kant van de grote kloof, waarover ik spreek en er aan de andere kant toch weer iets bestaat, wat niet kenbaar is, zouden wij de conclusie moeten trekken: onze god is niets anders dan één klein deel van het Grote; een enkele gedachte, een enkele kracht van het Onbekende.

Hiermede hebben wij dan eigenlijk het ontstaan - zover het de kosmos betreft - bezien voor de materiële waarden. We hebben in de kosmos bovendien te maken met, een groot aantal sferen.

In die sferen leven wezens van minder stoffelijke geaardheid. En nu blijkt het eigenaardige verschijnsel zich voor te doen, dat de eerste ordening zich altijd afspeelt op het hoogste vlak. Godsaanvaarding of geloof is de eerste vorm van ordening. Dat kunt u ook nog nalezen in de Bijbel. Want God schiep de engelen. De engelen zijn dus niet wezens, die geheel zelfstandig denken. Neen, zij leven uit Godsaanvaarding. Wanneer zij eenmaal God verwerpen of God niet meer aanvaarden, dan vallen ze. Vandaar de gevallen engelen; dan zijn ze dus geen engel meer, geen deel meer van het geheel van die wereld.

Daarnaast blijkt dus een wereld te ontstaan, waarin bewustzijn en een zekere handelingsmogelijkheid bestaat. Wij krijgen te maken met de grote krachten, die de kosmos manipuleren. En daarin vinden wij als laagste tak dus de vormers van planeten en sterren. Deze krachten blijken hoofdzakelijk planeten te vormen of te helpen vormen (bezielen doen zij zelden of nooit, dat geschiedt van uit een hogere sfeer) en daarnaast kunnen zij optreden als eerste rassengeesten. Zij ontwikkelen het leven.

Daaronder begint wat men zou kunnen noemen een verstandelijk niveau. En daar weer onder vinden wij een sfeer, die eigenlijk een verzamelplaats is van wat microkosmisch of menselijk heeft geleefd en entiteiten uit hogere sferen. Er zijn daar n.l. krachten aanwezig, die nog nooit een menselijke vorm hebben gezien; maar er zijn ook krachten, die - zij het misschien op een andere wereld of in een verleden - hebben geleefd in een vorm, die aan de mens gelijk is qua verstandelijke vermogens, denken, samenleving, zelferkenning.

Het blijkt nu, dat deze wezens voor een groot gedeelte bij eenmaal ontstaan leven weer de verschillende rassenkenmerken, de ontwikkeling van soorten enz. bevorderen. Zij zijn het ook, die zich klaarblijkelijk bezighouden met het doen ontstaan en het leiden van b.v. natuurgeesten.

Gaan we nog een stapje naar beneden dan komen wij typisch genoeg aan de meest perfecte ordening; n.l. daar, waar geest en stof samenwerken. Want hier wordt een zo groot mogelijk deel van het AI omvat. Wanneer geest en stof harmonisch zijn, ontstaat de perfecte levensvorm. Schiet men in een van beide opzichten tekort, dan ontstaat onevenwichtigheid en terugkeer tot chaos. Met deze sferen, die wij nu wel gemakkelijk even beschrijven, zitten wij toch wel een klein beetje in de knoop. Want hoe ontstaan zij?

Bewustzijn blijkt voort te komen uit voortdurende beïnvloeding van buiten af, plus de bezielende kracht van het Goddelijke. Zonder deze beide factoren kan geen bewustzijn ontstaan. Waar iets dicht bij het Goddelijke staat, maar gelijktijdig door het Goddelijke als actieve kracht wordt uitgezonden en gebruikt, zal door de erkenning van eigen arbeid een zeker bewustzijn worden gevormd. Dit bewustzijn kan nooit het hoogste of het meest volmaakte zijn. Dit bewustzijn zal ook zelden gebonden zijn aan iets anders dan alleen die geloofsaanvaarding. De energie, die op deze wijze wordt vastgelegd, is voornamelijk bestemd om weer orde te brengen, dus een wet op te leggen aan andere vormen van energie.

De daaronder liggende sferen kunnen wij eigenlijk wel samenvatten met een paar korte woorden. Telkens wanneer een ordening in de kosmos zover is voltooid, dat daarin weer een beïnvloeding van buiten af merkbaar wordt, treedt de bezielende werking op. En dan blijkt weer, dat de bovenliggende sfeer zich a.h.w. deelt in een reeks invloeden, die weer een lagerliggende sfeer doet ontstaan.

Wanneer men dit alles omschrijft, dan komt men tot een heel eigenaardige vergelijking, die u mij wel niet euvel zult duiden. Wanneer er een bevruchting heeft plaats gehad, dan is het eerst ontstane een framboosje; d.w.z. een aantal cellen, die elk op zichzelf speciale eigenschappen hebben en van elkaar verschillen. Die cellen gaan zich delen; en bij die deling worden de eigenschappen steeds verder van elkaar gescheiden. Er ontstaat specialisatie. Door die specialisatie ontstaat een weefsel met zeer speciale functies, dat zichzelf in stand kan houden. En zo wordt ten slotte een mens geboren.

Als wij nagaan in welke volgorde de kosmos, die we kennen, tot stand is gekomen, is de analogie praktisch onmiskenbaar. Er blijft ons dus de vraag: Is dan misschien onze hele kosmos niets anders dan het lichaam, waarin hetgeen wij God noemen leeft?

2. De bron van het ontstaan.

Dan kom ik weer aan het volgende chapter. Wij hebben dus het ontstaan gezien. Nu moeten wij ons gaan afvragen: Wat is dan eigenlijk de bron van het ontstaan? En omdat ik zoveel parallellen heb gevonden met b.v. de menselijke reproductie, ben ik geneigd aan te nemen dat voor de schepping er was (let wel, vóór de schepping was) er een dualiteit bestond.

Wij mogen zeggen dat God één is; Maar dat ligt dan ver achter die kloof, ver achter dat punt, dat wij niet meer kunnen bereiken. Er was klaarblijkelijk tenminste een passief en een actief mechanisme, een passief deel van bestaan of potentie en een actief deel. Op het ogenblik, dat deze beide elkaar beroeren, ontstaat schepping.

Het is onmogelijk ons voor te stellen, dat er materie is. Want uit het gehele ontstaan van uw eigen heelal b.v. blijkt, dat materie eerst ontstaat, nadat de eerste uiting er is. Materie valt dus uit. Dan kan ik slechts stellen, dat het bewustzijn van de Grote Kracht, waaruit onze God dus als een product a.h.w. voortkomt, zou kunnen zijn: ruimte (potentieel desnoods of imaginair) plus kracht. Wanneer gedachte potentiële ruimte beroert, geeft zij daaraan vorm. In die vorm ontstaat het wezen, dat wij God noemen. Het zal u opvallen, dat ik hierbij een stelling ontwikkel, die dus sterk doet denken aan de Brahmaanse beschouwingen omtrent wereldziel, scheppende kracht en geuite godheid. Ik geloof dan ook, dat men daarin gelijk heeft.

Nu blijkt ook nog wat anders. Het heelal dooft regelmatig. Dat wil zeggen: een stoffelijk heelal zal zich uitbreiden tot het ogenblik, dat het van zijn middelpunt zo ver verwijderd is, dat het oorspronkelijke momentum is teloorgegaan. Dus om het nu eens heel eenvoudig te zeggen: Op een gegeven ogenblik zal uw eigen zon en daarmee ook de aarde en de andere planeten) zich trager van het middelpunt van het Melkwegstelsel verwijderen dan sterren, die in het middelpunt zitten. Daardoor ontstaat een andere massaverdeling en deze houdt in, dat er een ledig is. Dat ledig trekt aan; en door deze aantrekkingskracht zullen de traagste elementen dus ook weer teruggaan. Naarmate hun beweging in de richting van het middelpunt sterker wordt, zal die invloed zich echter voornamelijk aan de zonnen in het middelpunt mededelen. Er ontstaat een reactie naar de kern toe, waarbij alle energie wordt afgereageerd. Zover wij kunnen nagaan, heeft dat een effect van zeer sterke gloed, waarin ontbinding van de materie volgt en daarna een toestand van absolute rust, stasis. De Brahmaan noemt dat dan "de nacht in Brahma".

Maar waar bewustzijn is, is schepping. Er blijkt nu de mogelijkheid te bestaan, dat een gedachte, - die dus niet meer materieel is en die zozeer aan het wezen der schepping gelijk is, dat ze ook niet afhankelijk is van de waarde en waardering van een bepaalde sfeer - blijft voortbestaan. Op het ogenblik, dat deze blijft voortbestaan, is zij in de tot rust gekomen .... materie, ruimte, kracht, hoe wilt u het noemen.... dus weer de bezielende factor. Het potentiële Al ontstaat hernieuwd en wel aan de hand van de gedachtebeelden, die de ondergang van het gevormde overleefden.

3. Hoe ontstaat nu leven?

Zeer duidelijk is het eerste leven, dat ontstaat een bewustzijn, dat behoort tot wat u noemt "de sferen". Het is dus niet materieel. Het is een energieveld, dat t.o.v. zijn omgeving begrensd is en de inwerking van die omgeving kan ondergaan. Nu blijkt verder dat zo'n primitief ego op een gegeven ogenblik wordt afgestemd. Het krijgt - wat men noemt - een eigen vibratie of trilling. De energie is in beweging en dit bewegingspatroon is de omschrijving van de persoonlijkheid. (Wie dit niet begrijpt, moet er maar eens over nadenken; belangrijk is het misschien niet eens.)

Wanneer echter het patroon complexer wordt (dus het aantal gelijktijdig optredende trillingen) en de mogelijkheid er is, verschillende trillingen in het "ik" te doen ontstaan door combinatie van de grondtrillingen, zal er sprake zijn van een bewustzijn, dat zich naar buiten toe kan uiteten. Het is heel eenvoudig. Om een vergelijking te maken: Op het ogenblik dat je denkt "ik ben", dan besta je. Maar als je daarbij de vraag kunt voegen "wat ben ik? waarom ben ik?", dan ontstaan er dus drie verschillende factoren. Wanneer je die, met elkaar op verschillende wijzen combineert, dan vloeien daaruit verschillende besluiten voort, die op zichzelf weer een trilling zijn. Motivering in deze primitieve geest komt voort uit de drang tot zelferkenning.

Naarmate zij echter complexer wordt, zal zij haar omgeving sterker beïnvloeden. Degenen, die het sterkst zijn geworden, zullen dus ook het snelst op materie invloed uitoefenen. Het eerste leven, dat ontstaat (zelfs op een planeet als de aarde), is het resultaat van een samenwerking van verschillende materiële krachten onder stimulans van de geestelijke energieën. Kleine veranderingen in trilling van de aarde of van de zon en er ontstaat de harde straling, welke nodig is om de eerste primitieve cel te wekken. Zijn de primitieve cellen geschapen, dan is daarmee ook een ervaringsmogelijkheid in een zuiver materieel en aan vaste normen gebonden omgeving tot stand gebracht.

Voor de geesten, die zich daaraan binden, betekent dit een vergroting van ervaring. Het wezen wordt wederom complexer. Hoe complexer het wordt, hoe meer het geneigd zal zijn ter vereenvoudiging een vaste vorm voor zichzelf te zoeken. En zo ontstaat dus de eerste bezieling. Nu zult u begrijpen, dat in een heelal zo'n bezieling op zeer verschillende niveaus kan plaatsvinden. Maar wanneer er bij de ontstane geest eenmaal een neiging bestaat om in de materie te leven, dan moet er noodzakelijk een stoffelijk leven, dat in vorm maar niet in wezen van het menselijke kan verschillen, uit voortkomen. Dan kan hieruit dus worden afgeleid dat degenen, die de snelste bewustwording doormaken, het eerst belichaamd waren. Dat de samenwerking van geest en stof het summum summarum was van bereiking, ook al lijkt dit op het ogenblik een neergang. Zo'n ras, levend misschien ergens op een verre planeet (we behoeven niet te zeggen dat het Aarde is), ontwikkelt zich verder. Het ontwikkelt voor zichzelf denkbeelden.

Die denkbeelden geven gestalte en vorm aan de sferen en worden zo een invloed voor nog niet tot de stof gekomen bewustzijn, dat zich daar ophoudt. Men zou kunnen zeggen: Het is een soort V.V.V. dat foldertjes uitdeelt voor het leven in de stof door de geïdealiseerde vormen daarvan in de sferen te projecteren, wanneer die weer worden bereikt.

Het resultaat zal zijn, dat de eerste pioniers een versnelling veroorzaken van de neiging in de stof te incarneren; en dat zij gelijktijdig op de vormgeving van bepaalde sferen en op de verschillen daartussen hun eigen stempel zullen drukken. Zij zijn dus in zekere mate verantwoordelijk voor die anderen.

In het begin was dat een heel moeilijke zaak, want men kon dus niet terugkeren tot de algemeenheid van Godserkenning en Godsaanvaarding.

Men was gebonden aan de reeks incarnaties, die men zelf had veroorzaakt. Daardoor ontstonden nabootsingen van de stoffelijke omstandigheden en werelden, waarin men a.h.w. experimenteerde en van waaruit men probeerde de in de stof levende geest zo te beïnvloeden, dat een ideale situatie tot stand kwam. We zouden degenen, die dit doen (en die op het ogenblik in de religieuze hiërarchie zo hoog staan, dat men hen rustig engelen mag noemen), eigenlijk kunnen beschouwen als de eerste vormgevers. En naarmate zij zich meer bewust worden, zullen zij dus vrijer worden, zij bereiken weer een hogere sfeer. Ze zijn uit het dieptepunt van verantwoordelijkheid voor vormgeving in de stof en de stofbeleving teruggekeerd.

Het is duidelijk, dat de meesten van hen niet zullen kunnen komen tot een absoluut verwerken van alle stellingen, die zij hebben opgebouwd tijdens het dragen van hun verantwoordelijkheid, voordat zijzelf wederom een stoffelijke vorm hebben aangenomen. Men mag daarom concluderen, dat in de volheid van een zekere evolutie altijd bepaalde entiteiten zullen incarneren en wel in toenemend aantal, die in staat zijn hun eigen leven - en voor een deel dat van de omgeving - te beheersen en daarin a.h.w. ideale verhoudingen te scheppen; ideaal vooral van uit een geestelijk standpunt.

Hebben zij dit laatste bereikt, dan gaan zij over naar de sferen en zijn bevrijd van een bestaan in de materie. Wanneer dus een dergelijke groep is teruggekeerd naar hogere sferen, zal zij enerzijds uit zichzelf terugverlangen naar de absolute Godsaanvaarding. Maar anderzijds zal zij beseffen hoe sterk de Godserkenning, het Godservaren, de juiste harmonie, noodzakelijk is op lager vlak. De opgaande geest (nu een gevormde entiteit met bijzondere eigenschappen en persoonlijkheid werkt gelijktijdig van uit zichzelf naar de stof en erkent gelijktijdig in zich steeds sterker de bron, de grondgedachte, het Goddelijke.

Zo ontstaan op den duur een aantal groepen of rassen, die als leiders voor het nieuwe leven gaan optreden. De primitieve invloeden, die in het begin onnoemelijk veel hebben geëxperimenteerd, zijn niet meer nodig. Er is immers, in een totale materiële evolutie, voldoende geestelijke ervaring opgedaan om op de juiste wijze te gaan selecteren. Vormen, die in de totale samenhang niet aan de verwachtingen voldoen, worden snel uitgeroeid. Vormen, die moeten worden aangepast, zullen zeer snel muteren en de niet-aanvaardbare vorm gaat snel te gronde. Wanneer een ideale of bijna ideale vorm is ontstaan, dan wordt deze om haar op houdbaarheid a.h.w. te beproeven, zeer sterk onder druk gezet en krijgt zij heel veel strijd en ellende te verwerken, want alleen zo kan worden uitgemaakt, of de vorm houdbaar en bruikbaar is.

Er wordt dus steeds weer gewerkt naar een ideaal type. Maar ook daarin leeft geest. Dus ontstaat er weer een tweede cyclus, want ook die evolutie raakt voltooid. Ook daar neemt men a.h.w. afscheid van het stoffelijk leven, maar begint men gelijktijdig verantwoordelijkheid te dragen voor jongere levensvormen. Ook daar komt men van die verantwoordelijkheid tot een terugkeer naar de materie, het scheppen van een voltooiing. En dan hebben wij al twee groepen.

Zo kan dus in het Al een hiërarchie ontstaan, die hoofdzakelijk is gebaseerd - ik zou haast willen zeggen - op ouderdom van bereiking, ofschoon de bron en het beginpunt voor allen dezelfde waren, hebben niet allen hun mogelijkheden gelijk gebruikt. Er ontstaan dus diverse groepen, die volgens ons standpunt ten opzichte van elkaar elke keer iets hoger staan. Er is een trap van rassen of wereldrassen, die elk op zichzelf weer de verantwoordelijkheid dragen voor elke evolutie van jongere rassen.

Dan mag hierbij verder worden gesteld, dat wanneer zo'n geest terugkeert om die verantwoordelijkheid op zich te nemen, zij niet altijd op haar eigen planeet incarneert, maar dat heel vaak doet op een andere planeet, waarop haar taak dus gemakkelijker kan worden vervuld, waarop zij dus de perfecte uitdrukking eenvoudiger kan geven.

Dit zijn t.o.v. een geheel ras natuurlijk enkelingen. Deze enkelingen zijn de vormgevers of profeten de gezondenen, die - zoals ook op uw wereld dus - aan jongere volkeren geven wat noodzakelijk is om een juist geestelijke evenwicht te bereiken en niet slechts levende in met hun eigen wereld verbonden sferen, maar vrij en geestelijk bewust en verantwoordelijkheid aanvaardend, hun taak aanvaardend tot een Godserkennen te komen.

4. Ontwikkeling.

Wanneer er dus vele vormen van leven bestaan en vele klassen van bewustzijn, wordt voor ons de vraag belangrijk, hoe de ontwikkeling dier rassen naar boven toe is. En nu blijkt, dat al die verschillende persoonlijke trillingen op den duur een aaneensluitend geheel worden. Op het ogenblik dat een ras zelfs materieel een bepaald dieptepunt is gepasseerd, ontstaat de noodzaak tot harmonie, een steeds meer intense harmonie.

Het zal u duidelijk zijn, dat dit ook voor de geest geldt. Zo zullen geesten, die eerst als afzonderlijke lichamen bestonden, langzaam maar zeker zich gaan samenvoegen en worden tot één bewustzijn en één lichaam. Dan mogen wij dus ook nog stellen, dat wij juist in de hogere sferen grote en machtige wezens vinden, die in zich een groot aantal oorspronkelijke ego's bevatten, maar naar buiten toe als één volkomen harmonisch geheel optreden.

Dit zou een verklaring kunnen zijn voor vele grootmachten, die wij op onze weg kunnen ontmoeten. Wanneer wij alleen al te maken krijgen met alle Heren van Kracht en Wijsheid, met de Tronen, de Hiërarchieën, dan behoeven wij dus niet aan te nemen, dat die uit God voortkomen. Wij kunnen ook aannemen, dat zij groepen van tot harmonie gekomen kleinere individuen zijn, die gezamenlijk weer één groot-macht in het Goddelijke zijn geworden.

Nu hebben wij getracht om met behulp van onze hoogste leermeesters zo goed mogelijk een studie te maken juist aangaande dit punt. En wat blijkt ons nu? De krachten, die oorspronkelijk als engelen en soms ook als duivelen leefden, blijken op den duur ook tot een materiële levensvorm over te gaan. Ook zij gaan diezelfde weg. Er zal dus een ogenblik komen dat al, wat oorspronkelijk laag en in de stof was, zal zijn gerezen tot grootheid, tot eenheid en perfecte harmonie; terwijl de krachten, die eens engelen waren, direct Godgebonden (dus krachten, die alleen in het geloof leven), eveneens de perfectie gaan zoeken in de materie. Het resultaat van dit alles kan m.i. als volgt worden uitgedrukt:

Wanneer de laatste engel zijn onsterfelijkheid heeft verworven door de erkenning van de juiste en harmonische uiting, de volledige samenwerking met en in de materie, kan ook deze opgaan. Er ontstaat dan een versmelting van alle bewustzijn en krachten tot één geheel. Het "ik" blijft daarin wel bestaan, maar het heeft a.h.w. zijn eigen vaste plaats gekregen, waarop het zich het best voelt en het meest bereikt en presteert.

Hoe meer grote krachten gaan samensmelten, hoe meer het bewustzijn, dat uit de schepping komt, identiek wordt met de originerende Kracht of Gedachte. En dan lijkt het ons toe - wij zijn er dus niet zeker van - dat er een ogenblik zal komen dat alle bewustzijn, dat in het Al is ontstaan, is samengevloeid tot één harmonisch geheel. Dit harmonisch geheel wordt uitgedrukt in de materie. Perfecte harmonie is ophouden van beweging. Ophouden van beweging is uitblussing; van het menselijk standpunt gezien houdt dan alle bestaan op.

Degene, die in de belichaming van deze materie, van deze kosmos, heeft geleefd, keert terug naar de andere kant van de grens (belichaamd nu en verwerkelijkte gedachte geworden) en kan zo misschien zijn -

en dat is dus maar een vermoeden - de zelferkenning van de Levenskracht, die uit Zichzelf de eerste gedachte voortbracht, maar nu - in alle gedachten Zichzelf belevend en erkennend - eigen wezen volledig erkent en herschept.

Hoe het verdergaat weten wij ook niet. Maar zo is het Al ontstaan naar ons beste weten. Er zijn natuurlijk voldoende studies mogelijk over de golven, waarin dat is gebeurd. Wij kunnen gaan spreken over het 1e, 2e tot het 7e ras toe. Maar dat heeft weinig zin, want al die indelingen zijn ten slotte maar imaginair; die zijn niet overal gelijk. De door mij genoemde feiten, voor zover mij bekend, wèl. En binnen dit geheel, dat ik thans heb getracht u te schetsen, rijst dan weer de vraag, die een volgende maal ons onderwerp kan worden: Welke plaats nemen wijzelf in t.o.v. God en de grootkrachten in de kosmos; en op welke wijze staat ons wezen en onze ontwikkeling - nu alleen van uit ons standpunt beschouwd - in verband met een eventuele bereiking der volmaaktheid en de voltooiing van de schepping?

STERRENSYMBOLIEK IN DE MAGIE

Wanneer wij ons bezighouden met de symbolen, die in de loop der tijd gebruikt zijn door magiërs en esoterici, dan ontdekken wij tot onze verbazing, dat de ster daarbij een grote rol speelt. Wij kennen b.v. een vierpuntige ster, die bijna een kruisvorm heeft, een vijfpuntige, u wel bekend van de Orde, een zespuntige, u het best bekend als Davidsster of Salomonszegel, een zevenpuntige en zelfs een achtpuntige.

Nu is hierbij natuurlijk de vorm van de ster op zichzelf niet zo uitermate belangrijk. Maar de magiër is uitgegaan van de gedachte, dat sommige hoofdkrachten in het Al met elkaar verbonden zijn.

Wanneer hij een vierpuntige ster gebruikt, dan geeft hij daarmee a.h.w. de samenwerking aan van wat Paulus al noemt: de breedte, de diepte, de hoogte en de lengte. Hij tracht duidelijk te maken, dat in het kleine vlak van het menselijk leven kosmische krachten samenkomen; en - dit erkennende - leeft hij dus a.h.w. in een kosmische spreiding, waarbij vele werelden en krachten buiten het menselijke om in zijn eigen wezen kunnen samenkomen.

In de vijfpuntige ster is het lijnenspel al heel wat ingewikkelder geworden. Hier komen wij tot de ontdekking, dat de lijn eigenlijk doorloopt. Zij vormt één geheel. Zoals de mens één geheel kan vormen. En de mens is in zijn eigen wezen gebaseerd op de tegenstellingen in de stof. Hij kent daarbij twee hoofdwaarden. (Dat is dus in strijd met b.v. de kabbalistische levensboom.) De eerste noemt hij die van het lichtend besef; de tweede die van het duister besef. Ofwel - als u het anders wilt uitdrukken - de mogelijkheid tot erkenning naar buiten toe wat uiting betreft; en innerlijk de erkenning van het "ik", de esoterische kracht. Dat zijn de twee punten, waarvan men uitgaat en deze beide voeren onmiddellijk naar het Goddelijke.

Maar in het Goddelijke is geen erkenning mogelijk, indien wij ook niet weer de krachten vinden om die te omschrijven. En zo blijken van uit dezelfde dieptepunten een paar lijnen te gaan, die gezamenlijk het vlak van de bewustwording omvatten. Hier is dan een grote lijn tot stand gekomen, die het ik-bewustzijn aangeeft om die de verbindingen aantoont naar de materie toe. En uitgaande van diezelfde punten in het lagere of het materiële gaan echter ook lijnen naar het hoogste, het Godserkennen, dat alles overheerst.

De zespuntige ster, die - al is het niet als draagteken - de laatste tijd ook door onze Orde wordt gehanteerd, geeft de twee werelden aan, waarin de mens kan leven. Want uit de eenheid van het bestaan, uit de materie groeit men op een gegeven ogenblik naar het bestaan in besef van de twee gescheiden waarden van het "ik".

In je eigen wezen bestaat de materie. De materie vraagt haar rechten; en deze materie is dan gebaseerd op de onderste driehoek, die naar boven gaat en ons een uitingsmogelijkheid geeft op materieel vlak. Van bovenaf, van uit het goddelijk erkennen en bereiken, dalen er twee lijnen naar beneden en geven ons een geestelijke erkenningsmogelijkheid. En nu blijkt vreemd genoeg in deze ster, dat het redelijk element hoger staat volgens stoffelijk standpunt dan het geestelijk bewustzijn.

Het gebied tussen deze twee bewustzijnslijnen in vertegenwoordigt voor ons dan het begrip van het Eeuwige plus ons eigen wezen.

Wanneer wij de door lijnen omschreven zeshoek zien, die in het midden van de zespuntige ster ontstaat, dan schrijven wij daarin bij voorkeur Aleph, Aidomea, de grote namen Gods. Want dit is ons leven, dit is onze erkenning en hieruit putten wij onze macht. Die macht wordt dan op verschillende vlakken naar buiten gezonden en dan hebben wij te maken met zes stralen.

Gaan wij nog een stap verder, dan blijkt echter dat wij een zevenpuntige ster krijgen, waarbij - als je het goed bekijkt - vier punten neerwaarts en drie opwaarts zijn gericht. Als u de lijntekening maakt, zult u verder tot de conclusie moeten komen, dat van uit het Goddelijke de Drie-eenheid op ons inwerkt en dat ons materieel leven wordt bepaald door de vier erkenningsmogelijkheden, die in de stof bestaan. De macht, die hieruit voortvloeit, kan een zeer grote magische zijn. Want ik kan - krachtens deze voorstelling - werken in tijd, werken in ruimte, werken in de innerlijke mens in de sferen en werken, in de uiterlijke wereld; daarbij de krachten gebruikend van alle geestelijke uitingen of van de goddelijke Drie-Eenheid en mij daarin baserend op elk willekeurig punt van de materiële bewustwording.

In de zevenpuntige Ster schrijf ik dan ook geen Godsnaam meer. God is de cirkel, die deze ster omsluit. In het middelpunt schrijf ik over het algemeen een egobegrip, ofwel mijn persoonlijke heerser. Want in dit geval is de erkenning mijn beleven, mijn juiste ervaring en erkenning van het kosmische.

Maar wij gaan verder en dan ontstaat een achtpuntige ster. In de achtpuntige ster is de waarde van de uit het Goddelijke en van de uit het stoffelijke komende krachten gelijk. Er ontstaat een zo groot aantal verbindingsmogelijkheden, dat deze een kosmische overheersing aanduidt, zodat men wel eens zegt: De achtpuntige ster is het symbool van de zoon Gods.

Dat is natuurlijk niet juist, want dan gaat men dat "christelijk" beschouwen. Bedoeld wordt echter: Degene, die dit bewustzijn bereikt, zal in de stof, en in de geest juist leven, alle krachten van de stof en van de geest gezamenlijk beheersen en elke willekeurige wisselwerking tussen hen tot stand kunnen brengen. Ook hieromheen trekken wij altijd weer een cirkel, die in dit geval de grens van ons kunnen betekent n.l.: de gekende kosmos. Want in het onbekende zullen wij nooit kunnen werken.

Een magiër, die deze symbolen gebruikt, doet dit natuurlijk niet alleen maar om een mooie symbolische tekening te maken. Neen, hij gebruikt deze dingen als een diagram, als een soort landkaart of schema voor een machine, die uit gedachten moet worden opgebouwd. Het erkennen n.l. van de punten, waaruit ik mijn kracht trek, het erkennen van de punten, waarop ik mijzelf baseer, dus het erkennen van de toestand, waarin ik op het ogenblik leef plus de kracht, die in mij werkt, maakt het mij mogelijk om elke kracht in elke willekeurige richting te projecteren.

Zo zal de magiër de vierpuntige ster (een ster, die overigens zelden in een cirkel wordt gesloten) alleen gebruiken om bewustwording of erkenningen aan te duiden en te verkrijgen.

De vijfpuntige ster echter wordt voor hem een afweermiddel en een bezweringsmiddel. Hij kan de vijfpuntige ster binden aan elk aspect van het Goddelijke, dat voor hem bestaat en daardoor b.v. planeetgeesten oproepen en bezweren. Hij kan de krachten der natuur ermede aanroepen en bezweren. Oproepen, het geven van opdrachten, afweren, alles is hiermede mogelijk.

Maar er zijn altijd nog krachten, die in bewustzijn ver boven het menselijke staan; en alleen wat het menselijke begrip kan vatten, kan hij met de vijfpuntige ster hanteren. Daarom grijpt hij naar het grootzegel, het zespuntige zegel. Want hierin wordt het totaal van de kosmos uitgedrukt.

En wie zich daarin bewust is en zijn gedachte op de juiste wijze langs alle lijnen laat gaan, weet hoe gedachte en daad samenvloeien; hij weet hoe de kosmische omschrijving mogelijk is en geeft zo een macht

weer, die zowel de hogere krachten des hemels als de krachten der demonen (der bewuste geesten van een andere richting van streven dus) kan overheersen.

Grijpt hij naar de zevenpuntige ster, dan weet hij dat hij zichzelf tot middel maakt. Hij is niet meer alleen heerser of degene, die oproept, bezweert, afweert of een kracht richt, neen, hij is zelve déél van de kracht. Hij kan deze kracht alleen gebruiken, wanneer hij zichzelf daaraan a.h.w. offert. Vanuit zijn wezen, dat het brandpunt is geworden van alle kosmische werkingen uit het Hogere, maar ook van alle stoffelijke belevingen en erkenningen, die men op aarde het lagere pleegt te noemen, brengt hij deze dingen in zich tot eenheid en scheidt daaruit een macht, die hij kan projecteren.

De achtpuntige ster is iets, dat alleen mogelijk is in een samengaan van offer en Godsaanvaarding. Want hier is men niet alleen zelf offer, maar men offert tevens de wereld. Vandaar, dat wij in het gebruik van de magische tekening (b.v. op een vloervlak) altijd op de punten zelf lampen zullen zien staan: de lichten en de lichtende krachten, die ons beroeren; terwijl op de kruispunten (dus de lijnen van de armen, die elkaar snijden) offergaven worden gesteld. In het midden van de ster stelt onze magiër zichzelf. Want hij offert a.h.w. de gehele wereld. Hij bouwt in zichzelf die wereld op, biedt haar inclusief zichzelf aan de hogere kracht aan, die hij oproept of bezweert en zal door deze aanbidding plus zijn wil alles herscheppen. Hij kan dan een kosmische verandering tot stand brengen, die tijdloos of die in zijn eigen tijd ogenblikkelijk is

Het gebruik van dergelijk symbolen is waarschijnlijk toch wel te danken aan de gedachte, die men eens had, dat de sterren de ogen aan de hemel waren van goden of geesten. Later werden de sterren een vingerwijzing, een schrift dat aan de hemel was gesteld en trachtte men de letters af te lezen, die in de sterren waren getekend om zo b.v. de toekomst en de juiste wijze van handelen te bepalen. Sterren waren n.l. goddelijk. En vooral de planeten, de sterren die een levende flonkering hebben, schijnen vaak te stralen.

Het is logisch, dat men dus de ster allereerst heeft ontdekt als een eenvoudig middel om het kosmische, het hogere of de wereld van de goden weer te geven. Maar toen men ging beseffen, hoe deze lijnen soms oneindigheid kunnen weergeven, toen men ging beseffen, hoe een hele filosofie kon worden uitgedrukt in een pentagram, toen ging men in de vorm van de geheiligde ster lijnensystemen ontdekken, die in feite niets anders zijn dan kaarten van sferen en hun onderlinge verhouding. En de mens, die zichzelf daarop afstemt, bereikt dus een harmonie, een kracht, een werking, die zijn gehele omgeving kan beïnvloeden, mits hij zich bewust is (en dat is een belangrijke factor!) van hetgeen hij volvoert en daarbij meester blijft over zichzelf, zich slechts overgevend aan de door hem erkende hoogste en goddelijke Kracht en al de andere invloeden ontkent.

In deze korte omschrijving heb ik getracht u iets bij te brengen over de magie en de daarin gebruikte symbolen, vooral de symbolen in stervorm. Ik zou echter dit - meer in het algemeen - eraan willen toevoegen: Alle symboliek, die door een magiër wordt gebruikt en een groot gedeelte van de z.g. esoterische symboliek, duidt niet op feitelijke omstandigheden, maar wordt alleen gebruikt om hetzij innerlijke relaties en verhoudingen, hetzij buiten het "ik" bestaande krachtsverhoudingen en mogelijkheden weer te geven. Het symbool is een kortschrift van de ziel geworden, een kortschrift van de bewuste geest en daarnaast een landkaart, met behulp waarvan men zijn eigen wegen kan leren gaan.

BANDEN VAN HARMONIE

Harmonie is eenheid, is samenklank. Harmonie betekent a.h.w. het perfecte, het volmaakte, dat kan worden geschapen, wanneer mensen onderling of mensen en geesten of grote krachten en geesten en mensen samenwerken. Een harmonie kan alleen bestaan uit een wederkerig begrip en een wederkerige erkenning. Iemand, die door de wereld gaat, zeggende; "ik zal iets groots bereiken", maar daarbij de noodzaak, de behoeften en de werkelijkheden van een ander verwaarloost, zal nooit werkelijke harmonie kunnen bereiken. Want op dat ogenblik is hij te egocentrisch, is hij te zeer tot zichzelf beperkt. En met deze zelfbeperking kun je misschien sommige krachten wekken, maar je kunt nooit het volmaakte, het grote bereiken.

Het grote en het volmaakte is een harmonische band. En nu moet u proberen u zich die harmonische band eens niet voor te stellen als zijnde alleen een stoffelijke of geestelijke regel of wet. Een harmonische band komt voort uit een eigen instelling. Wanneer ik leef voor de mensheid, dan zal ik met een deel van die mensheid harmonisch zijn, maar nooit met het geheel. Want een deel van de mensheid is anders dan ik ben, denkt anders en streeft anders.

Er moet tussen mij en de ander een bepaalde harmonie mogelijk zijn door gelijkheid van denken en van streven. Is het noodzakelijk, dat ik met iemand harmonisch ben en kan ik dat niet bereiken, dan zal ik mijzelf dienen te veranderen, mijn gewoonten desnoods dienen te wijzigen, totdat die harmonie wel bereikt kan worden. Want een ieder heeft in zijn leven te maken met een aantal mensen, die in zijn bestaan een bijzondere betekenis krijgen. Dat kunnen dus mensen zijn, die samen huwen, dat kunnen kinderen zijn, dat kunnen vrienden, vriendinnen, familieleden zijn; het kunnen zelfs figuren zijn als predikanten of andere publieke figuren, die voor het "ik" een buitengewone betekenis krijgen.

Nu kan ik daarmee samenwerken. Maar die samenwerking is altijd gebaseerd, niet op het aanvaarden van mijn inzicht en mijn wezen door de ander, maar op mijn begrip voor de verschillen, die tussen ons beiden bestaan en op het van mij uit zo goed en zo aanvaardbaar mogelijk overbruggen ervan, wanneer ik de harmonie wil bereiken. Opheffen kan ik de verschillen niet.

Wanneer elke mens iets van zichzelf prijsgeeft en daarvoor iets van een ander accepteert, ontstaat er direct al een veel grotere harmonie dan zonder dat mogelijk is. Wanneer een geest een ogenblik haar eigen wereld wat vergeet en daarvoor zich iets beter weet in te leven in de wereld van de mens, ontstaat er een band, een harmonische band, waardoor iets kan worden bereikt, wat geen van beiden afzonderlijk zou kunnen tot stand brengen. De grote fout die men maakt is vaak, dat men een harmonische band te veel in een bepaalde vorm wil uitdrukken. Soms meent men dat de harmonie alleen kan bestaan, wanneer uw eigen wezen b.v. geheel wordt aanvaard. Of dat die harmonie alleen kan voortkomen, wanneer men bepaalde stoffelijke verhoudingen heeft geschapen of bepaalde magische rituelen t.o.v. de geest heeft vervuld. Dat is dwaasheid. De harmonische band ontstaat immers uit mijn aanvaarden van anderen, mij erkennen van hun noodzaken en behoeften en uit mijzelf daaraan tegemoet te komen. Wanneer u tracht, harmonisch te zijn met de geest en gelijktijdig disharmonisch wordt t.o.v. uw medemens, dan kan er nimmer sprake zijn van een werkelijk harmonische band, want de helft van hetgeen u zelf bereikt, wordt geëlimineerd door de disharmonie, die u elders schept. Zo gelden o.m. de volgende regels:

Een groot gedeelte van de mensen, waarmee u in contact komt, is aan uw wezen gebonden door vroegere incarnatie, gezamenlijke geestelijke belevingen, hetzij door grote overeenkomst van noodzaak tot beleving en innerlijk bestaan. Er is dus in allen, met wie u samenwerkt, wel degelijk, een mogelijkheid om tot harmonie te komen; Maar... ook is ieder daarbij verschillend. Want men heeft ook vroeger t.o.v. elkander een rol gespeeld. De één is heerser geweest en de ander knecht. De één is slaaf geweest en de ander priester. De één is misschien vrouw geweest en de ander man. Die verhoudingen worden ook in het heden uitgedrukt, zelfs wanneer geslachten en rangen geheel door elkaar worden gegooid. Wat eens is gegroeid, blijft bestaan. Zolang, ik nu uitga van het standpunt, dat mijn vrienden in mijn omgeving mij moeten aanvaarden, maar ik niet de moeite neem om hen te begrijpen, is er geen harmonie mogelijk. En omdat ik dus faal in mijn eigen levensbestemming - dat komt er ook bij -, zal ik ook met de geest maar zeer beperkt en nimmer tot een duurzaam harmonisch aspect kunnen komen.

Maar wanneer ik nu begrip ga krijgen voor alles wat in mijn medemensen leeft en ik begin daarbij in de eerste plaats bij al diegenen met wie ik direct in aanraking kom, die in mijn leven een belangrijke rol spelen, dan zal het daar ontstane begrip, de poging om daar een overbrugging van verschillen te vinden en een eenheid van denken en samenwerking, een gezonde basis zijn. Want er staat dan een zekere vrede, een samenwerking in eenheid, die voor de geest a.h.w. een landingsplatform wordt. En dan kan de geest dus, omdat zoveel verschillende waarden hier tot eenheid zijn gekomen, veel grotere krachten openbaren dan anders. Zij kan veel intenser samenwerken en zal ook gemakkelijker een deel van haar eigen wereld kunnen verlaten en vergeten, zonder daar zelf leed of schade uit te moeten ondergaan.

Zo kunnen dus ook geestelijke banden worden ingeschakeld. En op den duur ontstaat dus een aantal mensen, die in de stof harmonisch zijn, op harmonische wijze verbonden zijn met een aantal geesten, die in hun eigen - vaak ook nog weer verschillende - sferen een harmonische kring vormen, maar die gelijktijdig zich ook weer in die stoffelijke eenheid manifesteren. En dan is er daarmee een krachtverbinding gevormd van buitengewoon groot belang. Want het innerlijk bewustzijn is - gezien de bestaande harmonische band - verbonden met vaak zeer hoge geestelijke krachten. Het "ik" herkent zichzelf gemakkelijker. Het vindt op eenvoudiger wijze zijn verhoudingen. Het zal erkennen wat wel en wat niet belangrijk is. Het zal a.h.w. op zijn intuïtie afgaande vaak een juiste weg kiezen en geen behoefte hebben aan al te ingewikkelde theorieën. De eenheid met de geest maakt het mogelijk om de krachten uit de hogere geest in de stof te manifesteren, en omgekeerd om de problemen en de vragen, die in de stof bestaan, via de harmonische band, in de stof te projecteren in een zeer hoge wereld.

Op den duur kan zo het Goddelijke zich openbaren. Want er ontstaat a.h.w. een kern van vrede, die - zoals in het middelpunt van een cycloon - windstil is. Er is vrede te midden van de beroering, vrede te midden van de onrust en de disharmonie. En daardoor kan het groot-Goddelijke Zich openbaren, zoals men - staande te midden van een tornado of een cycloon - de vrije blauwe hemel een ogenblik boven zich kan zien, terwijl rondom alles zwarte bewolking is, duister en zonder zonlicht.

Denk niet, vrienden, dat een harmonische band alleen maar moet worden gevonden langs geestelijke weg. Want de geestelijke weg is pas bruikbaar, wanneer er een goede materiële basis is. Denk niet, dat u zich voor die harmonie in de eerste plaats op de geest moet beroepen. Want de geest kan zich niet op harmonische wijze in en rond u handhaven, tenzij ook de materie daaraan voldoende uiting geeft. Zoals aan alle hoge en belangrijke stellingen, zitten er ook aan deze harmonische band een paar zeer eenvoudige regels vast.

Mens, zorg dat je in de stof niet tekort schiet. En zorg, dat je in de stof vooral niet tekort schiet tegenover hen, die je naasten zijn.

Gebruik in de eerste plaats je kracht en vermogen om vrede te scheppen. Wees niet egocentrisch. Denk niet alleen vanuit jezelf en aan jezelf. Tracht in de plaats van je zorgen en problemen de zorgen en problemen van een ander te beleven. Denk niet aan je eigen behoeften en noden, maar beleef die van een ander eens een keer. Op deze wijze zul je - zuiver materieel - de eerste basis leggen.

Een tweede regel, die ook op menig terrein is toe te passen, zegt dan: Leer daarbij je geest goed in te stellen. Houd je nimmer bezig met het duister. Laat je niet bewegen door wraakzucht of door angst. Probeer steeds in alle dingen dat ene goede, dat er in is, nog te zien. En waar je het niet kunt zien, laat het even buiten beschouwing. Denk er niet aan. Zoek het goede, het vreugdige in je hele leven. Doe het eerst materieel, want dan ontstaat die innerlijke kracht, die veerkracht en blijheid, waaruit je de hogere krachten kunt ontvangen. En uit hetgeen je materieel hebt opgebouwd, ontstaat op den duur vanzelf de harmonische band met het hogere.

Wij in de geest kunnen zo harmonisch zijn als we willen, maar wij kunnen u op aarde nimmer een harmonie opleggen. Wij zouden een harmonische band met de wereld wel wensen. Het is echter niet mogelijk, het is niet bereikbaar om de doodeenvoudige reden, dat de harmonie op aarde niet mag worden opgelegd aan mensen, die een vrije wil hebben, die een zekere keuzemogelijkheid in het leven bezitten. Al onze goedwillendheid moet steeds weer stranden, wanneer wij geen antwoord vinden, wanneer er geen werkelijke harmonie mogelijk is. En die mogen wij niet afdwingen. Dat geldt zelfs voor het Goddelijke, want alle wetten zijn gelijk. Of u nu bent in de hoogste en meest lichtende sfeer of op uw aarde, de wetten van harmonie zijn precies dezelfde. En zij bestaan steeds uit een aanvaarden en erkennen van anderen met hun problemen. Maar zij eisen ook steeds een wederkerigheid.

Misschien kan ik dit nu besluiten door het volgende eraan toe te voegen:

Harmonie is de grootste macht, die er in de kosmos bestaat. Een zuivere en goede harmonische band

betekent de directe openbaring van voor u goddelijke krachten in uw eigen materie. Een zuiver harmonische band betekent bescherming tegen disharmonieën. Zij betekent kracht en sterkte. Zij betekent de mogelijkheid anderen te helpen harmonie te winnen, mits zij deze zelf willen aanvaarden. Het is het meest belangrijke. Want ook de sterren moeten harmonisch zijn. En de geesten in de hoogste sferen kunnen niet in het lichtende leven, dat haast verblindend witte licht, tenzij zij onderling en met hun God harmonisch zijn. En een ieder moet zijn harmonie baseren op zijn eigen wereld. Niets is belangrijker dan dit.

Een harmonie is vreugdig en vredig tegelijk. Zij is gebaseerd op uw eigen wezen, natuurlijk. Want slechts met datgene, wat u bezit, kunt u harmonie vinden; niet met hetgeen u zou willen bezitten. Slechts met datgene, wat u feitelijk bent, kunt u iets bereiken; nimmer met datgene, wat u tegenover anderen voorgeeft te zijn. Maar harmonie kunt u bereiken.

Er is geen mens zo arm, zo ongelukkig, zo verlaten of zo verward, of ergens is ook voor die mens de mogelijkheid een zekere harmonie met de wereld of met een deel daarvan te bereiken. Elke harmonie is dan gebonden aan de regel, dat men niet harmonisch kan zijn met dat, wat veraf ligt, indien niet eerst een harmonie is gevonden met dat, wat nabij is.

Wanneer u dus harmonisch kunt zijn met mensen, waarmee u eigenlijk niets te maken hebt en met uw eigen omgeving disharmonisch bent, dan zult u eerst de harmonie in uw eigen omgeving moeten vinden, voordat er een feitelijk harmonische band bestaat.

Harmonie is de belangrijkste kracht van de kosmos. Ze is binnen het bereik van een ieder, die daar bewust naar streeft. Zij is niet gebaseerd op zonderlinge gebruiken of gewoonten. Zij is niet gebaseerd op uitzonderingen. Zij is gebaseerd op uw wezen, op uw wereld en het antwoord, dat u dáár weet te geven op uw medemens in de eerste plaats.

Ik hoop, dat ik met deze korte verhandeling ook weer een bepaald punt voor sommigen van u heb kunnen verduidelijken.

KRACHT

Kracht is iets, dat we alleen in haar uitingen ervaren. De kracht, die bestaat zien we eerst dan, wanneer ze ons aangrijpt of in onze omgeving veranderingen brengt.

Wij geloven heel vaak alleen in de krachten, die wij zien en gaan af op uiterlijkheden. Wij binden ons vaak aan zeer intricate systemen om die kracht te ontwikkelen en vergeten daarbij steeds, dat we kracht alleen kunnen bezitten, als we er zelf deel van zijn. Zoals de judoka - door de wijze, waarop hij zelf reageert - een kracht bezit, die hem de meerdere maakt van een ander, die meer lichaamskracht heeft, zo kan degene, die zich geestelijk op de juiste wijze aanpast aan de omstandigheden, een grotere kracht bezitten dan ieder ander. En alle kracht is tenslotte deel van de Oerkracht, deel van het Goddelijke.

Ik kan nimmer een kracht gebruiken, die niet de mijne is. En ik kan nimmer een kracht gebruiken, die alleen uit mij voortkomt. Want altijd weer ontmoet ik het Goddelijke. Daarom is het goed, dat ik leer om in leven en in werken, in streven en in bidden, in mediteren en in beschouwen steeds weer mijn kracht te zoeken in de waarheid, die leeft in mij en rond mij, in de band tussen mij en mijn God. Dat ik mij nimmer laat verleiden om uit te gaan van het standpunt: Ergens is de Grote Kracht. Maar dat ik steeds zeg: In mij is de Grote Kracht. Want in mij leeft God. De band, die je weet te scheppen tussen jezelf en de werkelijke krachten rond je, de erkenning van eenheid, die ligt in de kracht Gods, zoals ze in jou leeft en jouw leven vormt, is het meesterschap, waarmee je alles kunt beheersen.

Wij kunnen natuurlijk niets beheersen tégen de wetten Gods in, dat is duidelijk. Onze kracht reikt niet ver genoeg om sferen open te breken, die ons bewustzijn nog niet kan omvatten. Maar wij bezitten de Oerkracht in onszelf. En als we haar kunnen aanvaarden, dan is de goddelijke Kracht de onze. Want het enige verschil, dat er bestaat tussen het Goddelijke met de goddelijke krachtsuiting en onze eigen beperkingen is onze gedachte, die in onszelf een tekort schieten veronderstelt.

Wanneer ik, deel van de oneindige zee van kracht, mijzelf bewust ben van de kracht, die in mij is en weet "ik ben niet een afzonderlijk deel ervan, op zichzelf staand en gescheiden; maar ik ben bewust deel van een geheel, uiting van een totale oceaan", dan is er niets, dat mij kan weerstaan.

God is in mij en uit God werk ik. De eeuwige Kracht is in mij en vanuit die Kracht volbreng ik.

Er is geen scheiding tussen die krachten buiten mij en in mij. Alles is hetzelfde, zolang ik mij ten minste niet verzet. Want wanneer ik tegen mijn God, tegen mijn Heer, tegen de krachten die op mij inwerken, tegen de bestemmingen van mijn pad, rebelleer, wanneer ik verwerp en zeg "Dat niet", wanneer ik ontken en zeg, "Dit - uit God voortgekomen - is voor mij niet aanvaardbaar", dan scheid ik mijzelf af; dan maak ik mijzelf krachteloos. Is immers niet de Grote Kracht, de werkelijke Kracht, gelegen in de band - of, beter gezegd - de eenheid tussen ons en God?

Wanneer ik kracht wil, dan zal ik die kracht niet alleen moeten willen, omdat ze in mij zal zijn. Ik zou de kracht als manifestatie zonder meer moeten verlangen, onverschillig door wie en waar en hoe zij zich uit. Wanneer ik Gods kracht laat werken, dan is het niet belangrijk met welke middelen zij werkt of hoe. Dan is het alleen belangrijk, dat zij is.

En ik ben deel van die Kracht en die Kracht is deel van mij. En dat wat in mij leeft, leeft in die Kracht. En wat in mij naar vervulling hunkert en hongert, dat kan uit die Kracht worden vervuld - tenzij ik mijn eigen beperkingen, mijn eigen wezen, mijn eigen maatregelen eraan opleg.

En daarom wil ik, mediterend over deze Kracht, stellen:

Wanneer ik niet meer zelve ben,
wanneer ik mijzelf ontkennend,
God, mij zelve geef aan U
en heel mijn wezen wijd aan U en Uwe Kracht,
Uw macht, Uw werkelijkheid,
hoe kan er dan nog strijd bestaan?
Hoe kan er nog iets zijn, dat vergaat,
terwijl Gij met Uw zijn en kracht
in mij voortdurend voortbestaat?

Ik wijd mij U, o God;
en vraag geen antwoord en geen wijziging van lot.
Ik vraag U niet om mij te maken
tot eeuwig, heilig, lichtend.
Ik vraag U slechts
de eenheid met mijn wezen te aanvaarden.
Mijn kracht zij Uwe kracht.
En Uwe kracht, zij openbare zich door mij,
volgens Uw wil en uit Uw naam en werkelijkheid.
En zo mijn wil persoonlijk nog beseft
en dit nog voortgaat in het eigen wezen, eigen denken,

Ik aanvaard U, God
Zo zijt Gij het, Die mij geleidt
en zijt Gij macht en kracht in mij
en zult uit mij Uw wil vervullen,
niet verhullend Uzelve noch mij
dat, wat geschieden moet.
Ik wijd mijzelf aan U, o God.
Zoals Gij wilt, dat 't is, zij 't goed.

En zo ik dienstig ben voor het vervullen Van Uw Wil
mijn God, laat Uwe krachten door mij gaan
Ik zal U aanvaarden, nimmer vragend
en nooit Uw kracht, Uw wil en weten,
dat in mij rijst, verstaan.

OVERPEINZING

Wanneer ik alle dingen heb maar de liefde niet, dan ben ik niets. Nu denken de mensen heel vaak, dat die liefde beperkt moet worden gezien. Maar als ik niets liefheb, noch het werk dat mij wordt gegeven noch zelfs de God, Die ik dien, de mensen rond mij, de wereld, de bloemen, niets van dat alles, dan is het leven niets waar. Eén te zijn met de dingen door ze in jezelf te ervaren, door deel te zijn van een wereld en jezelf daarin ook steeds weer te herkennen, dat is leven.

Nu is er op deze avonden veel gesproken over de stromingen in de kosmos en de geestelijke aanpassing. Maar, lieve vrienden, deze dingen hebben alleen zin, als ons hart ook meespreekt. Wanneer ik alles weet omtrent de Schepper en ik heb de Schepper en de schepping niet lief, dan leef ik in een wereld, die erger en duisterder is dan de meest wrede voorstelling, die een mens zich kan maken van een hel. Doch wanneer ik maar weinig weet omtrent de Schepper, maar ik heb Hem lief, ik voel in de verwantschap a.h.w., ik aanvaard het leven en al wat erbij hoort, dan lééf ik. En dan mag mijn hemel misschien niet zo groot en zo hoog zijn, maar het is een hemel. Een hemel met vreugde, met licht, met geluk, met mogelijkheden om te leren en steeds meer geluk en vreugde en licht te kennen.

Laten we niet in de nuchterheid van het logische of althans logisch opgezette betoog vergeten, hoe belangrijk het is dat wij liefhebben, dat wij deel zijn van het leven. Wij mogen geen eisen stellen, zegt men. Och, laten we dan maar één eis stellen: dat wij ons steeds bewust kunnen zijn van een hogere kracht, die met ons is en die wij kunnen aanvaarden.

Er is altijd iets voor ons, waardoor wij verbonden zijn met het leven. Niet als met ketenen, maar omdat wij het liefhebben. Er is altijd iets, wat inhoud geeft aan het bestaan, al zijn wij misschien nog zo eenzaam en verlaten. Mag ik dan van mijn kant deze avond besluiten door u, mijne vrienden, te zeggen: Bedenk wel, dat geen enkele poort van inwijding waarlijk doorschreden kan worden, geen enkele nieuwe wereld betreden, zonder harmonie en eenheid. En weet, dat wat u noemt harmonie in feite is de liefde, de aanvaarding van het leven en van al, wat daarin is, de aanvaarding van alle kracht en alle werkelijkheid.

Begin het leven te aanvaarden, het lief te hebben. Want wie waarlijk zijn God liefheeft en omwille van die God al wat hij kent in het leven, die wordt de wijsheid en de lering gegeven. Hem is het mogelijk snel te gaan door de tijden en zelfs door de inwijding.

Begin niet aan het verkeerde eind. Want wie begint met de rede, trapt soms de liefde dood. Maar wie uit de liefde voor al het Zijnde leeft en zó komt tot de rede als uiting van die liefde, die wint vele dingen. En die vindt altijd naast zich Gods kracht, of u die nu noemt hoge geestelijke krachten uit het verleden of Jezus of wat anders. Samen met de kracht, die ons helpt, komen we tot een steeds intenser en juistere leven, waarbij wij niet vragen voor onszelf, maar in aanvaarding het Al erkennen.

Dat lijkt mij de oplossing voor Aquarius en voor alle tijden. Vrienden, probeer het eens. Begin eens dat, wat je doet in je leven, niet te doen omdat het moet of omdat het hoort, maar uit genegenheid voor het leven. En dan zult u ontdekken, dat alles wat die anderen hebben gezegd eenvoudiger wordt.

DERDE LES - DE MENS

Nu wij de genesis van de kosmos hebben getracht te volgen, hebben wij het stoffelijk beeld redelijk wel gezien en ook bepaalde geestelijke ontwikkelingen, naar ik meen, redelijk geschetst. Maar al deze dingen zijn groot en ver. Voor de mens is de mens nog altijd het belangrijkste wezen; en te midden van ongetelde planeten en sterren is de aarde nog steeds de belangrijkste planeet. Laat ons dus nagaan wat eigenlijk de plaats, de functie en de taak van de mens is.

God schept. In die schepping zijn alle mogelijkheden verwerkelijkt; ook de mogelijkheden, die wij nooit zullen kennen of zullen zien. Alles is mogelijk. En in al die mogelijkheden is ook een mens ontstaan. Een mens, die misschien wat kosmisch van geaardheid is; een wezen, dat bestemd is om als tussenschakel te dienen tussen ongetelde werelden.

In het begin is het alleen maar een lichtstraal, die uit het hoogscheppend Principe neerdaalt tot het laagst-stoffelijke toe. En terwijl overal grote krachten en geesten vormend aan het werk zijn en er overal werelden worden geschapen, zonnen ontstaan, is die mens eigenlijk een wezen, dat ten hoogste tot zichzelf zegt: "Ik besta."

Naarmate echter de vorming groter wordt en er dus levensmogelijkheden in de stof beginnen te ontstaan, zullen die stralen licht (die mens heten) hun speciale band met een aspect van de schepping aangaan. Zo ontstaat een verbinding tussen de laagst stoffelijke vormen, die zich via verschillende werelden en sferen tot in het hoogste, de meest lichtende, kosmische werelden voortzet. Denk niet, dat de mens zich in het begin daarvan bewust is geweest. Ook in uw dagen weet hij ternauwernood, dat hij feitelijk in de stof alleen maar een vorm is en meer niet. De ziel, het feitelijke leven, wordt door de mens over het algemeen niet geacht.

Ik heb hiermee, naar ik meen, de eerste en misschien wel de belangrijkste functie van de mens geschetst: Een bewust en wetend wezen, dat een schakel vormt tussen het hoogst-kosmisch bewustzijn en de grootste bewustzijnsmogelijkheden in bepaalde delen van de stof. Dat houdt natuurlijk in, dat er heel wat meer mensen zijn dan alleen maar op aarde; en het houdt ook in, dat bepaalde krachten kunnen evolueren. Zij kunnen gaan van plantaardig en dierlijk leven naar het menselijke toe en wie weet, welke hogere vorm. Belangrijk is echter de band, die op deze wijze wordt gelegd. Ik stel het mij ongeveer zo voor:

God leeft a.h.w. in al het geschapene. En of wij dat nu willen accepteren of niet, wij zijn een deel van God, dat leeft in het geschapene. Onze persoonlijkheid is alleen maar de functie, die wij binnen het Goddelijke hebben. En zo bezien is het ook begrijpelijk dat wij eeuwige wezens zijn, dat wij in vele werelden gelijktijdig zouden kunnen bestaan, dat wij zouden kunnen indringen in de meest kosmische geheime en gelijktijdig de meest stoffelijke dingen beleven en kennen.

Hier begint dan de historie van de mens. Die mens is overal, op uw planeet zowel als elders, ongeveer gelijk begonnen. Ergens ontstond een eerste leven. Dat eerste leven werd verbonden met een bezieling; want hier was een erkenning van de schepping en niet slechts een vormgeving. Naarmate een meer juiste en scherpere erkenning door ingewikkelder vormen mogelijk werd, groeide de band mee en ontstond een bewustzijn, dat zichzelf kon gaan beschouwen te midden van de schepping; en dit is het wezen, dat wij mens noemen.

Op aarde groeide die mens uit de vormen van de in de nog lauwe zee levende amfibieën langzaam maar zeker in de richting van de vertebraten. Van de mens, die nog geleefd werd door de kosmische wetten van zijn omgeving en door de invloeden van natuurkrachten, groeide hij langzaam uit tot een wezen, dat meer en meer binnen de bestaande natuurwetten zijn eigen weg kon gaan. En wanneer wij dan eindelijk de mens zien (dat is ongeveer de Atlantis-mens), die voor het eerst rechttop durft staan en God in het gelaat durft zien, dan hebben wij te maken met de eerste ingewijde, de eerste bewuste schakel, die niet alleen maar

in de menselijke wereld leeft. Het zijn die bewuste schakels, die - althans vanuit ons beperkt standpunt - een bijzonder belangrijke rol spelen.

Zolang wij alleen nog maar menselijk leven, volgens menselijke opvattingen en gedachten - onverschillig in welke werelden hoe goed of hoe kwaad die wereld verder ook is - betekenen wij weinig. Wij zijn a.h.w. voelhorens of trilharen, uitgestoken door de één of andere goddelijke amoëbe, die zichzelf op deze wijze in een oceaan van ruimte beleeft. Maar zodra wij de bewuste krijgen (de ingewijde) dan wordt het anders. Dan komt er een wezen, dat de krachten van de schepping erkent; dan wordt uit die enkele lijnen van licht, die van het hoogste tot het laagste reiken, plotseling een weefsel geschapen. Er is een samenhang. Zij kruisen elkaar, maar bewust.

Zij werken voor elkaar; niet alleen maar omdat het toeval of een andere kracht dit zo wil, maar omdat ze zelf beseffen dat dit op hun weg ligt en deel is van hun taak. Een bewuste mens (zoals in Atlantis) kon dan ook leren, hoe de werkelijke wetten van de innerlijke mens op de juiste wijze te vertalen. Hij kon begrijpen, hoe God werkt. En dan mag u die God een abstractie noemen, iets wat wij niet kunnen begrijpen, het blijft toch altijd het Hogere, dat wij op de één of andere manier aanvoelen: Het Hogere, dat zich helemaal niet voegt of schikt naar onze beperkingen en opvattingen, maar naar wat er is, wat blijft. Deze bewusten beginnen dan met de ontwikkeling van de wereld.

Zo ontstaat b.v. de Witte Broederschap. Zo ontstaan - ook op andere werelden - een groot aantal groepen van ingewijden, die langzaam maar zeker het bewustzijn opvoeren. Niet, opdat er geen menselijke vorm of menselijk verschijnsel meer zal zijn, maar opdat de band, die bestaat tussen God en de materie, juist, grootser, intenser kan worden. Zodra een groep samenkomt, blijkt die groep een zeer grote macht te zijn; d.w.z. zij werkt met gedachtekracht. Dat doet ook de geest, want ook in de geest bestaan dergelijke groepen en in elke sfeer en in elke wereld. Die gedachten verwerklijken een deel van de kosmische mogelijkheden.

Men zou kunnen zeggen: De mens is als een kind, dat door de speelgoedwinkel van de schepping dwaalt. En als hij eenmaal bewust is en dus niet meer willekeurig kiest, met zijn middelen het schoonste en het beste, het meest harmonische tot stand kan brengen. Op die manier ontstaat er dus een perfecte uitwisseling; niet slechts tussen het hoogste en het laagste, maar een bewuste band tussen alle sferen en alle werelden. Er ontstaat in elk van die werelden een mogelijkheid tot samenwerking van groepen. De geest, die eens haar wezen als bezielende kracht heeft gegeven aan een wereld (de aarde b.v.) krijgt nu een band met de schepselen, die erop leven. Maar die schepselen hebben weer een band met een andere wereld (een sfeer, een zomerland b.v., een lichtsfeer). En van daaruit reiken die banden als een lichtend spinnenweb uit naar alle sterren, naar alle planeten, naar alle werelden.

Er ontstaat nu een organisme. Wanneer wij de schepping als geheel - zoals wij haar in het ontstaan hebben getracht te volgen - willen beschouwen als het lichaam Gods, dan zouden we kunnen zeggen: De bewuste mensen, de ingewijden van alle sferen en werelden vormen het zenuwstelsel. Zij geven de impulsen van het Goddelijke door. En zij geven op hun beurt hun waarnemingen, hun erkenningen aan het Goddelijke door en daardoor kan het Goddelijke dus op tijd ingrijpen.

Ik mag hier misschien het lichaam als vergelijking even aanhouden.

Wanneer u ziek bent, (er is b.v. een ontsteking), dan stellen uw zenuwen dat vast. Er is ergens iets niet in orde. Plotseling is er een drang in het bloed; de witte bloedlichaampjes vallen aan. Schitterend, zegt het lichaam, maar er is meer nodig. Er is kracht nodig en dus wordt een gedeelte van de lichaamsenergie naar de gewonde plek gedirigeerd, die op deze wijze zich gemakkelijker tegen indringers kan verweren en gemakkelijker haar eigen geaardheid kan handhaven. Op deze wijze zou men kunnen zeggen, dat de ingewijden het signaal geven, waardoor bepaalde fouten in de goddelijke schepping ongedaan worden gemaakt. Niet-harmonische gebeurtenissen zijn in feite alleen maar een verkeerde keus uit het totaal van de mogelijkheden, die er in de schepping bestaan. En als die keuze dus kan worden veranderd, ontstaat er harmonie. Alle mogelijkheden blijven aanwezig, maar ze moeten op de juiste wijze worden samengevoegd.

Hier speelt de mens - naar ik meen - een zeer belangrijke rol. Maar de bewuste mens. Want de bewuste mens is het, die de impulsen van het Goddelijke doorgeeft; alle andere mensen zijn maar als een onbewust zenuwstelsel, dat de automatische acties en reactie wel doorgeeft, maar dat niet in staat is voor zich a.h.w. mee te besluiten. Soms vindt men zo hier en daar - wat men zou kunnen noemen - zenuwknooppunten. Dat zijn punten, waarop vele zenuwen samenkomen en waarbij zij het zeer beperkt a.h.w. denkende acties plaatsvinden. Men zou zich kunnen voorstellen dat b.v. in de zonnevlecht, in de ruggengraat bepaalde reacties reeds worden begonnen, vooruitlopende op hetgeen de hersenen later zullen zeggen. Want dat is de wet van het lichaam.

Uit de vele bewusten ontstaat weer een kern van de hoogst-bewusten (de inwijders in de schepping), die op hun beurt reeds besluiten nemen en richtlijnen geven, voordat de kosmos deze dwingend heeft gemaakt. En dan komt men vanzelf op de vraag: Wat betekent nu een mens, die niet ingewijd is?

Wanneer een mens niet ingewijd is, zou hij meestal een door God en omstandigheden geleefd wezen moeten zijn. Maar het is niet noodzakelijk, dat hij dit blijft. Hij kan n.l. uit zichzelf een zeker bewustzijn verkrijgen, hij kan uit zichzelf begrip krijgen voor zijn mogelijkheden. Hij kan leren zijn eigen wezen, geestelijk zowel als stoffelijk op de juiste manier te gebruiken en daardoor zal hij automatisch in de richting van een bepaalde inwijding gaan. Dus men zou kunnen zeggen, dat in het kosmisch lichaam het directe zenuwstelsel zich voortdurend versterkt, totdat er een ogenblik komt, dat alle cellen van die schepping volledig bewust zijn.

Toch is een mens eigenlijk maar erg onbelangrijk. Hij is als één zonnestraal van de kosmische zon; en al noemt hij zich wel een bijzonder belangrijk wezen (soms doet hij dit door te vertellen, dat hij natuurlijk helemaal niet belangrijk is, alleen gelooft hij het zelf niet), hij zal toch met onnoemelijk velen zijn.

Wanneer die mens in de stof heeft geleefd en daar een bepaalde functie heeft vervuld, trekt die zonnestraal zich even terug. Hij komt in een andere sfeer; maar ook die sfeer heeft een eigen functie. De mensen denken al te vaak, dat b.v. een Zomerlandsfeer of een Nevelland alleen maar een gebied is, waar de geest zich gaat voorbereiden op verdere ontwikkeling. U vergist zich zeer. Deze werelden n.l. zijn weer een samenvoegen van mogelijkheden; maar verschillend van de zuiver materiële werelden zijn de mogelijkheden daar gemakkelijker af te wegen. Men zou kunnen zeggen: De aarde (de materie) is de fabriek en de sferen vormen tot op zekere hoogte het laboratorium. Lagere experimenten en het afwerken van vormen zouden dan geschieden in de vormkennende sferen. De meer theoretische berekeningen vinden plaats in de Lichtsferen. En de hoogste experimenten, ach, die zullen misschien wel ergens bij de Schepper Zelf geschieden. Zeker is het, dat elke sfeer dus ook als een soort experimenteel gedeelte van de schepping zin heeft.

Wanneer de geest van de mens in zo'n sfeer leeft of zich daarin bewust is, dan volgt hieruit zeer logisch, dat hij daarin aan het experiment deelneemt. Hij bereidt in de sferen een reeks harmonieën - zo plegen wij dat dan te noemen - voor; een samenvoegen van juiste gebeurtenissen, juiste omstandigheden, zodat zij één ongebroken harmonisch geheel kunnen vormen binnen het Goddelijke. En als men dáár klaar is, dan kan het wel eens nodig zijn, dat men die op aarde gaat verwerklijken, hetzij als mens in de menselijke vorm, hetzij als vormgevende geest of iets anders. Maar zeker is wel, dat men aan die vormgeving meewerkt.

Conclusie: Elke mens zal een toenemende mate van belangrijkheid verwerven, indien hij leert in zijn wereld en de werelden, waarin hij bewust kan handelen en denken, zo juist en zo goed mogelijk te werken. En dit is menselijk gezegd. Zouden wij het in kosmische zin willen zeggen, dan kan men misschien beter deze uitdrukking gebruiken:

Elke ziel vormt uit het totaal der in de kosmos bestaande mogelijkheden een voor haar harmonisch snoer, dat alle werelden en sferen omvat en door haar geheel kan worden erkend binnen de Schepper. En dan is die ziel a.h.w. een kracht, die op alle vlakken gelijktijdig bezig kan zijn. Menselijk bewustzijn kan soms twee of drie werelden gelijktijdig kennen. En de stofmens kan ten slotte alleen maar werken in zijn eigen wereld.

En daarmee kom ik dan weer aan een volgend punt, dat toch ook wel belangrijk is: Waarom leeft de doorsnee-mens in strijd?

Oorlog is één van de meest kentekenende verschijnselen van de menselijke wereld; tenminste in een bepaald stadium van ontwikkeling. Innerlijke strijd, innerlijke verdeeldheid, z.g. psychische storingen en al wat erbij hoort is één van de meest kenbare verschijnselen in elke cultuur en elke beschaving, die haar hoogtepunt tegemoet treedt. Waarom?

Als we uitgaan van het standpunt dat het doel is om aan de hand van experimenten de juiste harmonie te vinden, dan is het redelijk, dat er strijd komt. Want elke keer als een proef verkeerd afloopt, zal het een kwestie zijn van strijd, van disharmonie, die ten slotte moet worden opgelost door één van beide waarden te vervangen of beide waarden te wijzigen.

Er is nog iets anders. Als ik twee elementen - b.v. in de chemie - samenvoeg, dan versmelten ze met elkaar; maar dat gaat niet zonder strijd. Daarbij komt soms warmte vrij of er wordt warmte aan de omgeving onttrokken. Er is een uitwisseling van krachten nodig. Een groot gedeelte van wat de mens als strijd beschouwt (b.v. de strijd in de natuur), zou u dus kunnen vergelijken met een chemisch proces. Hier worden de juiste evenwichten en de juiste verhoudingen vastgesteld door een actie, waarbij bepaalde dingen moeten worden afgegeven en andere dingen worden opgenomen uit de omgeving. Er is een sterven en een geboren worden, een afgeven van levenskracht en een opnemen van levenskracht.

Dan is voor de mens en zijn plaats in de schepping één van de meest belangrijke punten dus wel, dat hij leert harmonisch te zijn. Het is niet zijn taak alle strijd uit de wereld te helpen, want het voorkomen van alle strijd, zou alleen maar het experimentele stadium beëindigen. Te proberen een vaste en blijvende vorm te geven aan de mens en aan de wereld kan de bedoeling nog niet zijn, want zover is de mensheid, zeker in de stof, nog niet gestegen. Maar wat hij wel kan proberen, is om die strijd te limiteren. De strijd mag alleen voortkomen uit kosmische condities en nimmer uit de mens zelf. Wanneer blijkt dat de mens zelf - onder omstandigheden misschien - door kosmische prikkels mede aangespoord tot krijg en oorlog zou overgaan, dan is het noodzakelijk iets in die mens te veranderen en zo de betekenis van de optredende kosmische condities eveneens te wijzigen.

Conclusie: Op aarde is het zoeken naar de juiste harmonie, het opheffen van tegenstellingen een zeer belangrijke taak. Het belangrijkste is echter, dat men voorkomt, dat de mens zelf en volgens zijn eigen beoordeling strijd veroorzaakt, waar deze niet noodzakelijk is. Nu hebt u ongetwijfeld wel eens gehoord, dat gedachten krachten zijn en dat je met gedachten, die sterk genoeg zijn, zelfs iets zou kunnen scheppen. Het klinkt dwaas, maar het is waar van uit een menselijk standpunt.

Indien een mens intens genoeg in een bepaalde waarheid gelooft en daarin volledig opgaat, dan verwerkelijk hij voor zichzelf datgene, waarin hij gelooft. Voor zichzelf, niet voor anderen. Hij schept voor zichzelf een sequentie van gebeurtenissen, die hij a.h.w. door zijn voorstellingsvermogen heeft gekozen uit de oneindige reeks kosmische mogelijkheden. Als een mens leert de juiste keuze te doen, dan zal hij dus de harmonie aanmerkelijk kunnen vergroten en daarmee zijn eigen deelname aan de schepping aanmerkelijk kunnen uitbreiden. Gelijktijdig zal hij in staat zijn om de juiste kosmische vorm van het "ik" binnen het Goddelijke te leren kennen en zich steeds meer daarnaar te voegen. Hij heeft dus wel een zeer grote kans, zou ik zeggen.

De mens is niet onbelangrijk, zodra hij wordt gezien als ziel, dus als deel van de goddelijke Kracht en deel van de schepping. Bezien we hem alleen van uit stoffelijk standpunt als een ego, dan is hij onbelangrijker dan een korrel zand aan het strand van de zee. Want die menselijke vorm kan vergaan en de mensheid zal toch blijven bestaan; die is in God als mogelijkheid geschapen. Want als je alle zandkorrels zou wegnemen, zou er geen strand meer zijn. Wij hebben hier de belangrijkheid van de mens dus wel een klein beetje bepaald.

Het hoe en waarom heb ik getracht u duidelijk te maken. Wij nemen aan, dat God leeft als een misschien wel zeer primitieve vorm van leven, voor zover dat stoffelijk moet worden gezien, maar dat Hij Zich in dat leven van Zichzelf bewust wil zijn, voortdurend in alle tijden en in alle mogelijkheden.

Dan moet dus alles worden verwerkelijkt en niet slechts een bepaald gedeelte. En dan kunnen wij geen onderscheid maken tussen goed en kwaad, tussen licht en duister; wij kunnen geen onderscheid maken tussen mens en dier, bij wijze van spreken en tussen engelen en duivelen, maar moeten wij zeggen: Dit alles is noodzakelijk. De erkenning van de noodzaak der verschijnselen als zodanig, bepaalt echter nimmer de houding, die wij persoonlijk daartegenover aan zullen nemen. Het is misschien wel praktisch voor u daarover eens na te denken.

Vindt u het zo moeilijk? Dan zal ik het nogmaals herhalen. Ik ga dan nog even op het laatste punt door. Wanneer een mens leeft, dan zijn alle mogelijkheden, alle verschijnselen, alle vormen van zijn uit God. Er is niets, wat niet goddelijk is. En zo wij stellen dat God licht is, is dus alles lichtend. Maar datgene, wat dus in God goed en aanvaardbaar is, behoeft dat noodzakelijkerwijs niet voor ons te zijn. Wij moeten volgens ons wezen - en niet volgens een algemene regel of wet - de voor ons juiste en harmonische waarden weten te kiezen. Alleen als wij dit doen, kunnen wij tot een redelijke bereiking komen. Want wij moeten niet alle mogelijkheden in de kosmos verwerklijken; daarvoor is zoveel in de schepping, dat mens is en nog zoveel dat mens zal worden, daarover behoeven wij ons niet druk te maken. Neen, wij moeten in ons eigen leven leren de gebeurtenissen harmonisch samen te voegen. En dat wil zeggen, dat onze gedachtekracht met haar scheppend vermogen nimmer mag worden gebruikt om ergens iets uit te roeien of weg te nemen. Het mag slechts worden gebruikt om de voor ons meest juiste en meest harmonische conditie te scheppen en wel in dier voege, dat zij bij ons daadwerkelijk beleefbaar is.

De mens in de schepping - vooral wanneer wij het specifieke deel der mensheid, dat op aarde leeft bezien - confronteert ons nogal eens met verrassingen. Want wij zien b.v. dat naast de z.g. witte magiërs (de Witte Broederschap uit Atlantis) de magische genootschappen, de zwarte broederschap a.h.w. ontstaat. Een schijnbaar volkomen tegenstrijdige factor. Maar terwijl de ene groep - en van uit een menselijk standpunt gezien de meest juiste, omdat zij kosmisch ook de meest harmonische groep is - zich richt op het geheel, op het Goddelijke, richt de zwarte groep zich op de beperking van het "ik". Zij scheidt zuiver persoonlijke en tijdgebonden condities, terwijl de witte groep juist tijdloze en zo blijvend mogelijke condities scheidt. De activiteit, die het persoonlijk "ik" ontwikkelt, heeft voor dat "ik" zin en zal zinrijk blijven, zolang het geen disharmonieën wekt binnen dat "ik", of op een wijze, die voor dat "ik" en de omgeving duidelijk kenbaar is.

Het scheppen van harmonie is de voornaamste taak. Waar gedachten kunnen scheppen, zal het richten van de gedachte op de harmonie, de eenheid, de éénklank van het leven, altijd bevorderlijk zijn voor het kiezen van de juiste mogelijkheden. Toch zal één en dezelfde gedachtekracht voor vele mensen een totaal verschillende uitwerking en betekenis kunnen hebben.

Ik zou mij nu eigenlijk moeten gaan bezighouden met alle levensvormen, die er zijn. Maar ik hoop, dat u mij vergeeft, als ik daarop niet te ver inga. Er zijn inderdaad vele levensvormen, maar die gaan u op aarde weinig aan. Want eerst wanneer u geestelijk gestegen in staat bent om zelf de gelijkwaardigheid van die andere levensvormen te erkennen en zo de mogelijkheden daarvan ook zelf te beleven, bereikt hebt, bent u in staat u daarmee werkelijk bezig te houden. De gedachte van een direct stoffelijk ingrijpen - hier en daar sterk gepropageerd - behoort niet tot de waarschijnlijkheden van de schepping. Mogelijk blijft het natuurlijk.

Dan stellen wij de mens nu even kort en - naar ik hoop - ook krachtig in het kader van zijn stoffelijk leven en zijn stoffelijke schepping.

- 1e. De mens is even belangrijk in zijn denken en zijn daden, want beide waarden veroorzaken een aantal oorzaak-en-gevolg-werkingen, karma-werkingen, waarin harmonische reeksen bepaald kunnen worden.
- 2e. De belangrijkheid van de mens zal stijgen naarmate hij een meer omvattende, juister en hogere harmonie op elk vlak weet te bereiken.

- 3e. De mens zal zich als deel van God nimmer van die God kunnen losmaken; maar als deel van die Godheid kan hij het harmonisch aspect - en in die zin een kosmische volmaaktheid - tot uitdrukking brengen. Dit is de zin van zijn leven. Zonder de ziel, de menselijke ziel, zou God andere middelen moeten gebruiken om Zijn schepping te kennen en te erkennen. Nu doet Hij dit door de mens. Als zodanig is de mens niet alleen met God verbonden, maar voor het totale verloop van alle scheppingsgebeurtenissen is hij van buitengewoon groot belang.
- 4e. Elke mens moet zijn eigen weg zoeken. Hij moet deze weg baseren op een zo groot mogelijke harmonie. Waar harmonie in deze zin alleen kan voortkomen uit een persoonlijke binding t.o.v. God en eigen weten maar nimmer door een binding met de buitenwereld, moet hij in een bewust aanvaarden van elk innerlijk erkennen gelijktijdig zich slechts laten leiden, voor zover dit noodzakelijk is, door de omstandigheden buiten hem. Waar het de mens zelf betreft, is hij actief, of dient hij dit althans te zijn.

Waar het die mens zelf niet onmiddellijk betreft, maar hij slechts optreedt als een figurant in het karma van een ander of als een eventueel aanvullende harmonische factor voor een ander, moet hij wel beseffen dat zijn werkelijke rol in de eerste plaats passief is. Altijd zal het persoonlijk harmonische element overheersen. Dit is het enig belangrijke, de zin en het doel van het menselijk leven.

SFEREN

We horen bij de mens altijd van een indeling van de kosmos in sferen. Het aantal ervan verschilt nogal eens naar gelang van de mens met wie je spreekt. En ook in de geest is men het niet geheel met elkaar eens over de wijze, waarop men die sferen nu eigenlijk moet onderscheiden. Men zou kunnen zeggen: Het is een proces van vervluchtiging van vaste vormen, waarbij in de plaats van vorm en vormbewustzijn op den duur licht treedt. Hoeveel graden men daarin wil kennen, is eigenlijk onbelangrijk; dat is een persoonlijke kwestie. De sferen zijn klaarblijkelijk het gebied, dat tussen de stof en God ligt. En dus moet de werking van die sferen ook buitengewoon belangrijk zijn.

Wanneer de kosmos bestaat, moet er eerst een middel zijn om de wereld tot stand te brengen. In de eerste lezing hebben wij getracht duidelijk te maken, dat er dus andere krachten of engelen zijn. Zijn echter al deze engelen nu alleen maar onstoffelijke wezens? Ik meen deze vraag ontkennend te mogen beantwoorden.

In de eerste plaats blijkt, dat vooral in het begin praktisch alle bewustzijn, dat toen bestond, direct bezielde werkte op de materie, maar gelijktijdig bewustzijn had van bepaalde z.g. sferen; dus het bewustzijn van deze wezens omvatte een veel groter terrein dan dat van de doorsnee-mens in deze dagen. Daar stond tegenover, dat de stoffelijke functies over het algemeen heel wat eenvoudiger waren en dat er dus van een rijkdom van stoffelijke beleving, zoals de mens die kent, voor deze wezens geen sprake is geweest.

Uit de ontwikkeling, die zo is ontstaan, zijn toen langzaam maar zeker rassen gevormd. Rassen, die door hun bewustzijn geen deel meer namen in een stoffelijke (dus menselijk-voertuiglijke) vorm aan het scheppingsproces, maar dit gelijktijdig op een ander niveau weer wel deden. Wij krijgen hier dus de kwestie van de verschillende rassen, die in de kosmos of in delen van de kosmos (misschien zelfs op de verschillende planeten van deze wereld) levende, op geheel verschillend niveau staande en in geheel verschillende tijden bestaande volgens menselijke berekening, in staat blijken om van uit een bepaalde geestelijke fase de vorming in de stof te leiden.

Hoe hoger wij in de sferen komen, hoe groter de eenheid van alle bewustzijn, dat daar bewustzijn is. Naarmate men verder doordringt in de richting van het licht (van het minder vormkennende), hoe groter de eenheid en de versmelting tussen de schijnbaar afzonderlijke ego's worden. Er ontstaan steeds grotere samenwerkingen, waarbij op den duur een hoge sfeer kan worden geschetst te zijn: Een zeer groot aantal entiteiten met een gelijk bewustzijn van hun functie in het Goddelijke, een gelijk vermogen om deze functie te vervullen en zodanig onderling harmonisch, dat zij ten opzichte van de schepping, praktisch als een

eenheid kunnen reageren. Een zeer samengestelde wereld kent dus wel vele entiteiten. Maar zodra ze een hogere sfeer is, kent ze gelijktijdig een eenheid. Wanneer wij spreken over - laten we zeggen - een lichtsfeer (een sfeer van een bepaalde kleur b.v.), dan kunnen wij ons voorstellen, dat daaruit zeer veel op zich bestaande ego's (entiteiten) naar voren treden, die echter elk slechts een verschijningsvorm zijn van het geheel: de harmonische eenheid van alle entiteiten, welke de sfeer vormt.

Een wat ingewikkeld betoog misschien. Het is echter noodzakelijk, omdat we daardoor kunnen begrijpen, hoe b.v. een mens zijn God aanspreekt met zeer veel verschillende namen en tenslotte toch moet zeggen: Ze zijn verschillend, maar ergens zijn ze één: ze zijn God.

Wanneer ik God aanspreek als El, als Elohim, als Adonai; als ik Hem aanspreek als Jahwe, dan noem ik verschillende namen en ik bedoel daarmee verschillende entiteiten. Entiteiten echter, die gezamenlijk de sfeer vormen, die voor mij de representatie is van het Goddelijke. Dit is iets, dat niet een ieder zo gemakkelijk zal kunnen vatten, naar ik aanneem. Een eenheid kan echter wel degelijk samengesteld zijn. Uw hersenen b.v. vormen een eenheid en toch zijn die hersenen uit vele cellen opgebouwd. Aannemend, dat een enkele cel of een enkel centrum uit die hersenen een naam heeft, zou dit in een bepaalde functie kunnen optreden, handelend, denkend en reagerend voor het geheel: de hersenen. Op deze wijze kunt u zich dus voorstellen dat bepaalde namen (bepaalde entiteiten dus) optreden voor een sfeer; niet als eenling maar als representant van een geheel.

Hier is dan een facet van de sfeer naar voren gekomen, dat voor het begrijpen van het ontstaan van de kosmos zeer belangrijk is. Men is geneigd ofwel alle dingen te beschouwen als op zichzelf staande eenheden, dan wel als één geheel. Maar slechts zeer zelden realiseert men zich, dat er wel degelijk zeer complexe eenheden kunnen bestaan, die toch als een geheel reageren.

Wanneer ik tegen God zeg "Adonai", dan roep ik Hem aan als een liefdevolle God. Ik roep Hem aan in Zijn vorm van schoonheid. Zeg ik tot Hem "Jahwe", dan roep ik hem aan in Zijn vorm van gerechtigheid. Roep ik Hem aan b.v. bij de naam "Tetragrammaton", dan roep ik Hem aan als de mathematische wijsheid, de wetmatige wijsheid. Maar al die vormen kunnen behoren tot één sfeer. Zoals het totaal van de mensheid, dat op aarde leeft plus alles, wat deel ervan is geweest in de verschillende minder stoffelijke werelden, ten slotte ook wel eens één geheel zou kunnen zijn. Een geheel dat nog niet georganiseerd is, maar dat - door die eenheid te beseffen - de volmaakte mensheid wordt en gelijktijdig naar buiten toe één wezen: de grote Mens.

Juist omdat vooral de hogere sferen deze eigenaardigheid bezitten, is het duidelijk dat zij als directe weergave van een veelomvattend deel van scheppingsmogelijkheden en ook als leidinggevend voor de verwerking van bepaalde scheppingsprocessen kunnen optreden. De gedachtekracht van deze veelheid, die als eenheid optreedt, is onmetelijk veel groter en hoger dan die van een gelijksoortig talrijke, maar verdeelde groep. Het is niet noodzakelijk, dat Adonai meer is dan een mens, maar hij is in harmonie met het totaal van de goddelijke wereld. De mens staat alleen; en dit maakt het verschil in vermogen en kracht uit.

Dan is het op grond van het voorgaande voorstelbaar, dat een God of een Godheid, een engel, een scheppende Kracht b.v., op aarde wandelt, zich manifesteert in een menselijke vorm en in elke willekeurige sfeer. Maar zolang dit wezen werkt van uit het geheel en alleen vanuit het geheel, is hij een representant van de totale sfeer, beschikkend over de totale vermogens, krachten en denkvermogen, kortom, alles wat u zich maar kunt voorstellen dat tot zo'n sfeer behoort.

Nu zijn die sferen natuurlijk langzaam aan ontstaan. Men zou kunnen aannemen dat, wat wij misschien de godenwereld noemen (de hoogste hemel), eigenlijk een verzamelplaats is van de meest bewusten, van de oudste bewuste vormen ergens in het Al. Voor ons maakt dat weinig verschil uit; wij kunnen het niet nagaan. Voor ons zijn zij Goden of God, als eenheid gezien. Maar dan is de groei van het bewustzijn in het Al tevens te zien als een verveelvuldiging; want de eerste groep, die zo ontstond, heeft uit zich vele groepen gestimuleerd en daardoor geholpen tot ontstaan.

Zo kunnen naast elkaar zeer vele werelden bestaan, die elk voor zich geestelijk zijn, elk voor zich hun werkelijk aanzien danken aan de harmonische band van allen, die daarin bewust zijn en toch een zeer groot verschil naar vermogen en bereiking vertonen. Elk van hen zal, binnen het Goddelijke, een taak uitzoeken, die voor die sfeer past. De sferen hebben dan ook in toenemende mate een belangrijke functie bij het creatief proces. Zolang dit creatief proces voortgaat, doordat steeds nog delen tot een tijdelijk kleinere eenheid moeten worden gebracht, zal de schepping als geheel zich blijven uitbreiden. Op het ogenblik echter, dat een zeer groot aantal groepen voor zich de harmonische samenvoeging van mogelijkheden hebben gevonden en daardoor met elkaar kunnen versmelten tot eenheid, zal hetzelfde Al krimpen en op den duur weer kunnen verdwijnen. Dit geldt niet alleen voor het stoffelijke maar ook voor het geestelijke Al. Wat overblijft is één persoonlijkheid, één wezen, één gedachte.

Nu kunnen wij zeggen: Dit is dan een beeld van die onbekende God. Ik voor mij geloof, dat wij echt voorzichtig moeten zijn te zeggen, wat het precies is. We weten alleen, dat het proces zich zo afspeelt. En aan de hand van wat in de verschillende sterrenniveaus is gebeurd, kunnen wij met zekerheid zeggen, dat elders b.v., hoge sferen van zeer grote intensiteit bestaan, terwijl voor onze werelden (ons deel van het Al) die ontwikkeling nog niet zover gevorderd is.

De consequentie hiervan is, dat binnen een op zichzelf vaststaande schepping een steeds ruimere verwerkelijking van mogelijkheden plaatsvindt. Een verwerkelijking, die door het bewustzijn wordt geabsorbeerd, zodat een steeds groter weten ontstaat in de uit persoonlijkheden samengestelde groepen, welke als wetende en bewuste eenheid naar buiten toe optreden.

Wanneer de kosmogenie zo wordt gezien, dan zijn alle krachten, die de mens aanroept, oproept en beschouwt als grootmogendheden, van geen belang, tenzij ze als representanten van hun groep komen. Dan mag de mens ook voor zichzelf als consequentie de les daaruit trekken, dat hij als eenling nimmer belangrijk is; maar dat hij - zelf harmonisch zijnde met een zo groot mogelijke groep - zo harmonisch mogelijk moet leven, omdat eerst hieruit de werkelijke bewustwording ontstaat en hierdoor een sfeer wordt gevormd, waarin ook de huidige mensheid haar deel in de schepping vervult.

Ik wil niet al te lang hierop doorgaan, want ik moet hier gaan besluiten. En dat brengt mij vanzelf tot een paar afrondende commentaren.

Wanneer wij de schepping zien als iets, dat eerst uitdijt en dan weer a.h.w. inkrimpt, dat van eenheid (onbekend) tot veelheid gaat en daarbij terugkeert tot eenheid (maar nu wetend), dan mogen wij stellen:

In onze wereld is niets werkelijk van belang, behalve datgene, wat wij als juist voor de harmonie erkennen. In welke vorm dit optreedt en in welke sfeer, is niet interessant. Belangrijk is, dat wij zo snel mogelijk een zo groot mogelijke eenheid verwerklijken. Waar de grootste krachten, die de mens daartoe onmiddellijk kan gebruiken zijn: de kracht van de daad en de kracht der gedachte, zal hij met deze beide krachten intens moeten werken.

Naarmate de mensheid voortschrijdt, zullen de sferen zich kunnen consolideren. (Ik bedoel de sferen, die uit het menselijk ras van deze tijd stammen.) En zo zal op den duur een aantal samengestelde persoonlijkheden ontstaan, die gezamenlijk een totale reeks mogelijkheden, zoals de mens met al zijn strijd, zijn zoeken naar evenwicht e.d. heeft gevonden, weergeven. Op het ogenblik, dat de harmonische eenheid is ontstaan, houdt de strijd op; het experiment heeft plaats gemaakt voor het volledig uitgevoerde en juist aangepaste product.

Een ieder, die naar persoonlijke bewustwording streeft en die Zelf wil leven, zal hiermede rekening moeten houden. Het is niet zo belangrijk, dat u hooggeestelijk bent; of dat u stoffelijk zo bijzonder correct of zo bijzonder incorrect bent. Belangrijk is alleen maar dat u binnen de mogelijkheden, die bestaan, zo harmonisch mogelijk leeft. Deze harmonie zo intens en zo groot mogelijk vormt met zoveel mogelijk mensen en geesten en krachten, opdat u uit deze veelheid van harmonisch-zijn tot een gezamenlijk streven en op den duur binnen de kosmos tot een groter complexe persoonlijkheid kunt komen.

DE HIERARCHISCHE OPBOUW VAN DE SFEREN

Een hiërarchie is eigenlijk een opeenvolging van machten. Aan de top vinden wij de hoogste macht; en dan dalen wij steeds een stapje af, tot wij van de onderdirecteur bij de loopjongen zijn gekomen. En wanneer wij de sferen bekijken, dan geloof ik wel, dat onze sfeer voor de lagere trap van loopjongen in aanmerking komt.

Wij hebben natuurlijk de grote krachten in het Al; en die krachten worden meestal onderverdeeld naar de eigenschappen, die de mens hun pleegt toe te kennen. Wij zouden dus kunnen zeggen, dat er in het geheel zeven hiërarchieën zijn. Elke hiërarchie heeft aan het hoofd staan een kosmisch wezen, dat meestal wordt uitgedrukt door een kleur er in sommige gevallen bovendien nog door een machtwoord en een omschrijving. Die hiërarchieën lopen dan uiteen van vorming via wijsheid, schoonheid, rechtvaardigheid, liefde tot kosmisch weten toe.

Elke hiërarchie heeft dus aan het hoofd staan een wezen, dat - vanuit het standpunt van de schepping gezien - de perfecte representant is van de eigenschap, welke die hiërarchie beheerst. Indien wij b.v. een hiërarchie uit het gouden licht nemen, dan vinden wij daarboven een perfecte Godsaanvaarding en een Godsbegrip. Uit deze Godsaanvaarding en Godsbegrip komen dan voort (dat is dan een trap lager) een aantal kosmische wezens of engelen (misschien zou u hen zelfs nog aartsengelen willen noemen), die dus een zeer groot Godsvertrouwen hebben en daarbij een zeker Godsbegrip. Zij verwerklijken bepaalde krachten uit het Goddelijke.

Daaronder zijn werelden, waarin deze krachten worden geuit en verdeeld. Wij vinden daar dus niet slechts Godsbegrip, Godsaanvaarding of Godsvertrouwen, maar wij vinden daar b.v. al het gebruik van krachten van geloof; dus een zekere macht, die daaruit voortkomt. Wij zien daarin de beschermende werking van het gouden licht. Wij zien de sacrale verhouding, waarbij de erkenning, het offer aan God a.h.w. een rol speelt. Daaruit zien wij dan weer allerhande kerken ontstaan in lagere hiërarchieën. En nadat men al die eigenschappen heeft gezien, ontdekt men dat elk van hen weer aansprakelijk is voor bepaalde ontwikkelingen. Ik noemde er zo even één, die sacraal is. Wel, deze is - ofschoon het u wat vreemd zal toeschijnen - aansprakelijk niet alleen voor alle kerken en godsdiensten maar ook voor denkrichtingen als voodoo, bepaalde vormen van magie, welke met aanbidding gepaard gaan, ja, zelfs de duivelsaanbidding valt daaronder. Het is wel niet één van de betere aspecten daarvan, maar het behoort tot die hiërarchische verhouding. En dit alles wordt dan weer uitgebeeld en verwerklijkt in sferen, die daarop zijn ingesteld.

Elk van die sferen stuurt nu naar de stoffelijke wereld a.h.w. haar representanten; zodat de duivelsaanbidding en b.v. een kerkdienst twee geheel verschillende dingen lijken te zijn en dit tot in een bepaalde sfeer ook blijven. Maar daar komen zij samen en dan blijkt het, dat zij - uitgaande van een tegengesteld standpunt - ten slotte het zelfde beogen.

Dit kan men dus overal aantreffen. Deze sferen zijn natuurlijk niet volkomen los van elkaar te denken. Wanneer ik b.v. wijsheid zie, dan komt er een ogenblik, dat wijsheid en geloof elkaar doorkruisen. Maar als ik mij verder ontwikkel, dan zal ik toch òf de richting van de wijsheid moeten inslaan òf die van het geloof. Ik kan niet beide richtingen volgen.

Ik kan mij richten op de kosmische liefde; en dan komt er een ogenblik, dat kosmische liefde en rechtvaardigheid voor mij gelijk zijn. Maar vanaf dat punt moet ik verdergaan in de richting van de rechtvaardigheid of van de liefde. Ik kan niet beide handhaven. Zo kruisen deze werkingen elkaar voortdurend.

U kunt het zich ongeveer voorstellen als één punt (dat is het Goddelijke), van waaruit 7 lijnen gaan, die wij dan eenvoudigheidshalve weer in 7 verdelen en dan weer in 7. Dan hebben wij al een aardige hoeveelheid. U zult dan zien, dat die lijnen - hoe u ze ook tekent - elkaar ergens kruisen en meestal op een lager niveau. Zo blijkt dus dat - juist als je leeft in de lagere sferen of b.v. in uw wereld - er nog vele wegen voor je openstaan. Je kunt nog allerhande kanten uit, want je hebt in de hiërarchieën nog geen vaste plaats gekregen.

Maar zodra je eenmaal boven de vormwerelden komt, behoort je dus definitief tot een bepaalde hiërarchie. Binnen die verhouding, binnen dit streven werk je. Je leeft, totdat je die grote kracht eerst helemaal hebt beseft en dan zijn alle andere krachten weer op één lijn en met elkaar verbonden; dan kun je alle krachten in hun ware gedaante, in hun harmonische samenhang zien.

Zo zal dus een bepaalde hiërarchie ook scheppend werken. Stel nu b.v. dat wij de liefdeskracht krijgen. De liefdeskracht is dus een uitdrukking van het zoeken naar harmonie, naar eenheid. En dat is misschien in het begin een kwestie van een elektron, een neutron, een positron, die samen een atoom opbouwen. Later wordt het misschien dierlijke liefde, vervolgens kan het geestelijke liefde worden, uit die geestelijke liefde kan een kosmische, een alomvattende en niet meer persoonlijke liefde ontstaan en uit die niet meer persoonlijke liefde kan dan weer een eenheid met een groot deel van de schepping groeien enz. Een bepaald facet in de schepping ligt dus a.h.w. gebonden binnen de werkingssfeer van een hiërarchie.

De kruispunten of knooppunten, die er ontstaan, zijn altijd knooppunten, waarin een bepaald bewustzijn gaat werken. Het is b.v. vreemd, dat het dier (onverschillig welk dier) tot op een zekere hoogte voor liefde ontvankelijk is, maar daarnaast staat het sterk onder invloed van de rechtvaardigheid en over het algemeen onder invloed van het begrip; en ook in de mens vinden wij die factoren terug. Zolang een dier leeft, kan zijn ontwikkeling door één van de eigenschappen worden bepaald. Er zijn dieren, die dus hoofdzakelijk de liefde-factor kiezen. Zo'n ras gaat de ontwikkeling van gemeenschapsleven uit. En dan kunnen wij terecht komen bij de bijen, de pinguïns bij bepaalde vogelvormen en zelfs bij de paarden en de koeien.

Anderen zoeken het juist meer in macht of in moed. Dat worden dan de eenlingen, die met zeer beperkte families leven. b.v. beren en bepaalde soorten vissen, die ook alleen plegen te jagen; bepaalde poliepen b.v. hebben daar een handje van. Die zien alles als hun vijand, dus macht. Ze zien ook nog rechtvaardigheid, want ze hebben een jachtgebied. Het is aardig om te zien, hoe dat uitwerkt. Zo zullen heel veel jagende vogels, jagende vissen, ja, zelfs jagende dieren met een vaste legerplaats een neutraal gebied erkennen rond hun eigen woning. Dan kunt u wel zeggen: Dat heeft de natuur mooi gedaan, maar dat is een kwestie van recht. Daarbuiten is hun jachtterrein, maar dat is ook beperkt. Dat jachtgebied wordt begrensd en als men daarbuiten gaat, is men ervan overtuigd, dat men zal moeten vechten; dus dat men zich door strijd een recht zal moeten veroveren. Wordt men buiten dat jachtgebied aangevallen, dan is men nog wel eens geneigd zich terug te trekken (een zekere rechtvaardigheid). Maar wordt men in zijn jachtgebied aangevallen, dan vecht men tot de dood, want hier staat men in zijn recht. Dat is een typische verhouding, als men dat zo nagaat.

Zoals ik u dit vertel over de dierenwereld, zo zal dat ook in de mensenwereld een grote rol kunnen spelen. Steeds komt een ras ergens op een knooppunt te staan, en dan moet het kiezen. De mensheid b.v., staat op het ogenblik ook op een knooppunt, zij staat dus op een punt, dat zij kiezen moet tussen wijsheid, rechtvaardigheid en liefde aan de ene kant en recht, macht en moed aan de andere kant. Het zijn factoren; en God speelt daarbij eigenaardig genoeg - al praten de mensen er heel veel over - een betrekkelijk kleine rol. Godsaanvaarding, de inwerking van het gouden licht is in verhouding betrekkelijk gering. Dat komt omdat de gouden hiërarchie eigenlijk pas krachtig kan worden, als er een zekere wijsheid bestaat. Maar wordt de mensheid wijzer dan zij nu is, heeft zij een juister inzicht in haar eigen wezen en mogelijkheden, dan komt er een ogenblik, dat zij voor die Godserkenning en Godsaanvaarding komt te staan op vele verschillende, niveaus. Zij kan er bewust aan deelnemen. Heeft ze nu gekozen, dan zal ze in de richting van het gouden licht verdergaan, maar dan kan ze ook niet zo gemakkelijk meer terug. Er komt een ogenblik, dat de bestemming van een ras is gefixeerd.

U begrijpt wel, als ik u dit vertel over de eerste kleinste deeltjes, die de mens zo'n beetje kent en ik vertel u dan over de dieren, dat dit ook voor alle daartussen liggende dingen geldt. Zo kan er een planeet zijn, die b.v. zeer sterk onder invloed van de wijsheid staat. Maar ergens anders kan er een ster of planeet bestaan, die bijzonder sterk onder invloed van het Goddelijke staat; dan is er dus Godsvertrouwen, Godsaanvaarding of iets dergelijks. Weer een eindje verder vinden wij er één, die is gespecialiseerd op schoonheid. En weer ergens anders vinden wij alleen maar wetten en regels, keihard en zonder menselijkheid; daar heerst de rechtvaardigheid.

Want ook de vorming van sterren valt gedeeltelijk onder de hiërarchieën. En zolang het een vormen in de materie is, kan een hiërarchische verhouding voor zich zelfs de juiste werelden ook scheppen. Zo dragen de hogere sferen niet alleen bij tot de mogelijkheden, die wij in een lagere sfeer hebben t.o.v. bewustwording enz. maar zij vormen zelf ook werelden en geven daaraan a.h.w. hun eigen structuur en eigenschappen.

Gelukkig bestaat er op heel veel werelden een samenwerking van verscheidene hiërarchieën, van verschillende grotere verhoudingen en krachten uit hogere sferen. En daardoor kunnen er interessante werelden ontstaan. Uw eigen wereld wordt in de geest over het algemeen als een tamelijk interessante wereld beschouwd, omdat wij de meest onverwachte dingen zien; geloof, een volheid van mensenliefde regelrecht naast negativisme op elk terrein. Wij vinden machtslusten, onmiddellijk daarnaast toch weer verstandelijk of wijsgerig begrip. Wij vinden ergens wreedheid; en daarnaast onmiddellijk toch weer rechtvaardigheid. Deze werelden leveren over het algemeen de beste resultaten. Want u moet maar zo denken, iemand, die in één richting, onder één invloed moet opgroeien, komt niet zo ver. Dan is alles zo vanzelfsprekend.

Je realiseert het je niet, maar juist zo'n wereld, waar meer wegen openstaan, waar je steeds moet kiezen, waar je a.h.w. je eigen karakter, je eigen wegen alleen door een ander streven aanmerkelijk kunt wijzigen, daar zal een mens worden gedwongen om zich aan te sluiten juist bij die groep, waar hij het best bij past. Hij zal dan in het begin niet begrijpen, dat zo'n groep alles behelst. Hij zal b.v. alleen denken aan een kosmische liefde, maar er helemaal niet bij denken, dat dat ook betekent: de zweetvoetjes van een bedelaar wassen of zo. Maar op den duur zal hij dit gaan begrijpen.... als hij die keuze volhoudt. En omdat hij dan bewust heeft gekozen en dus zelf weet, wat er voor verdere mogelijkheden kunnen bestaan, zal alles wat hij doet intenser, groter, machtiger zijn op geestelijk terrein. En dus is juist zo'n wereld, waar meer sferen samenkomen met hun invloeden gelijktijdig via die sferen verschillende hiërarchieën inwerken, een wereld met enorme geestelijke mogelijkheden.

Heeft iemand een grote plaats gekregen in zo'n lichtstraal, in een kleur, dan is het heel goed mogelijk, dat hij van uit een bepaalde geestelijke sfeer kracht krijgt, één wordt met anderen, die daarmee ook wel harmonisch zijn en met hen dus gaat optreden b.v. als de nieuwe bezielende kracht van een ster of planeet, of dat hij ergens gaat helpen om een ras te vormen of een wereld te ontwikkelen, mogelijkheden zijn er te over.

Aan de andere kant, wanneer je eenmaal tot een bepaalde richting behoort, dan is het net, of je tot een soort school behoort. U weet, hoe het op de wereld is: In mijn tijd had je de Franse school maar ook nog de gewone school met een doodgewone meester; de andere had "monsieur". Dat was een heel groot verschil in stof. Dan had je de christelijk en de katholieke school en ook nog - ofschoon in die tijd meestal niet de beste - de openbare school. Je had richtingen; zoals een H.B.S. maar daarnaast een Lyceum. Zo moet u zich voorstellen, dat het in een lagere sfeer ook is. Je volgt de scholing van de groep, waarbij je behoort. Wanneer je dus overgaat en je hebt je bekend tot het gouden licht of tot het licht der wijsheid of het licht der kracht, moed of liefde, dan zul je dáár juist je ervaringen opdoen. Je zult a.h.w. uit hogere sferen voorlichting krijgen, je wordt geschoold; en je zult dus met wat je leert, experimenteert of doet binnen die hiërarchie ook steeds verder kunnen doordringen tot haar ware wezen.

Zo vormen dus de hiërarchieën, die zich door alle sferen uitstrekken, eigenlijk de wegen, langs welke men opstijgt naar een hoger bewustzijn. Maar ergens komt een punt, dat deze differentiatie in verschillende hiërarchieën niet meer is vol te houden. Dan krijg je zo het idee: kijk eens, we hebben allen in een andere afdeling van dezelfde fabriek gewerkt, maar nu de afdelingsbesturen bijeen zijn in de directiekamer, zien we dat ze toch alles samen bespreken en de directeur neemt de beslissingen.

Zo is het dan, als de hoogste kracht (waar ik ook niet veel van af weet, want zover ben ik nog lang niet) de richtlijnen a.h.w. geeft; dus de samenwerking in de schepping schijnt te bepalen van deze grote wezens (mijn voorganger zou zeggen: dat zijn vele entiteiten, die als eenheid optreden in een hogere sfeer), die het hoofd zijn van wat wij noemen een bepaalde hiërarchie; en die daardoor samen met weer andere werkingen, die men wel eens Tronen of Heerschappijen noemt (en dus ook weer zelf hiërarchieën zijn, maar op een

ander terrein werkzaam zijn) de schepping a.h.w. haar vorm geven en uit alle mogelijkheden, die er binnen de schepping bestaan, iedere mens ertoe brengen juist datgene te kiezen en te ervaren, wat voor hem nog goed is. En iedereen, die een weg heeft gekozen, de gelegenheid geven zich bewust te worden van de werkelijke betekenis en inhoud daarvan.

Ik wil nog één opmerking maken. Er zijn heel veel mensen, die op aarde van hot naar haar gaan. Het ene ogenblik zijn ze wijs, het volgende ogenblik rechtvaardig en een ogenblik daarop zijn ze liefdevol. Maar ze zijn het nooit tegelijk en hebben nooit een voorkeur. Vandaag is dit beter, morgen dat. Op aarde kan dat. Maar in uw leven zult ge een bepaalde hoofdtoon moeten kiezen. Want als u eenmaal de vormwereld bent ontgroeid, dan bestaat er geen mogelijkheid meer om heen en weer te blijven springen; dan kunt u zich niet meer gedragen als een aap op een hete plaat, die van de ene kant naar de andere kant danst. Dan moet u het gekozen volgen.

En kunt u dat niet volbrengen, dan moet u terugkeren tot een punt, waarop een andere keuzemogelijkheid bestaat. En dat betekent dan heel vaak, dat u van een betrekkelijk hoge sfeer weer op aarde moet komen. Zonder de aarde nu direct een onaardige planeet te noemen, zou ik u de raad willen geven reeds nu te bepalen, welke lijn u in het leven wenst te volgen en u er vooral goed aan te houden. Want rechtlijnigheid van streven en denken kunt u dan een onverhoopte terugkeer in wat minder gunstige omstandigheden (u kunt nooit weten: u denkt Von Papen te krijgen, maar u krijgt Hitler; of ge denkt dat u Churchill nog krijgt en u krijgt die arme man, die nu bijna een zenuwzinking heeft) besparen. U kunt het nooit overzien. Terugkeren is altijd pijnlijk, vooral omdat het heel vaak betekent: werkelijk opnieuw beginnen. Blijf liever één richting nastreven, zelfs als u dan meermalen moet incarneren vóór u geestelijk kunt verdergaan; maar met één lijn, één kracht, waar u bij hoort. En in de gehele schepping blijkt dat wel van groot belang te zijn.

SLUITSTUK

Wanneer je alles hebt overdacht wat werd samengebracht, wanneer je alles hebt vergaard en verzameld wat het verleden heeft gebracht, dan wordt het tijd het samen te voegen in één kader. Geen overweldigende apotheose, dat is niet noodzakelijk. Maar het is wel noodzakelijk om alles, wat je kent, alles wat je begrijpt zo samen te voegen, dat het één geheel vormt.

Als ik dan een sluitstuk moet vervaardigen voor alles, wat dit jaar in deze cursus is gebracht, dan mag ik het misschien wel ongeveer zo zeggen:

Alle leven en alle krachten komen voort uit God; en ik ben deel van God. Alle daden, alle dromen, alle mogelijkheden bestaan in het leven. Ze bestaan in de kosmos, ze leven in God, zelfs als ze voor ons maar dromen of illusies blijven. Al wat wij licht noemen en al wat wij duister noemen, is gelijk uit God geboren. Alles is gelijk gevormd en ontstaan, althans naar ons begrip, uit goddelijke Kracht.

Maar willen wij de werkelijkheid erkennen, de waarheid kennen die leeft in kosmos, in God, in sfeer en hiërarchie, in het bestaan van geest en mens, dan dienen wij juist tot onszelf te gaan. Dan dienen wij goudzoekers te zijn, die delven naar dat enkele brokje kostbaarheid, dat verscholen zit in de veelheid van het gesteente van onze gedachten. Dan moeten wij uit alle krachten, die wij verspild en geuit hebben, zoeken naar dat ene, wat de moeite waard is. Want de mens, die zichzelf begint te begrijpen, die dat, wat belangrijk is, in zijn wezen en leven op de voorgrond weet te stellen, die zijn richting weet te kiezen, die vindt een eenheid met de kosmos, die vindt een weg, welke belangrijk is voor de geest en de stof tegelijk. En of de geest je dan beïnvloedt, of je samenwerkt met die geest, is van minder belang, als je de juiste weg maar kiest.

Je kunt met je gedachten bouwen en scheppen en werelden op trekken, Maar als je niet de juiste wereld bouwt, wat heeft het voor zin om te scheppen? Daarom, mens, moet je uitgaan van jezelf. Rond je is de kosmos, wonderlijk en systematisch opgebouwd, gehoorzaamend aan vaste wetten, aan vaste krachten. Maar je bent ook een wezen, waarin vaste krachten en wetten leven.

En of je nu spreekt over God met een holle galmtone of met diep gevoel, of spreekt over dingen, die ver weg zijn en over de kracht, die in je leeft, de waarheid die in je bestaat, de plaats die je hebt in het Al, de taak die je voelt nu te moeten volbrengen, die nu deel is van je wezen, je spreekt dan belangrijke dingen uit.

Dan vorm je dat kader, waarin je zelf kunt leven. Dan is het sluitstuk van al die lezingen, zo samengevoegd in meer dan drie delen, feitelijk slechts een beginpunt.

Vrienden, al wat u hebt geleerd en wat u weet omtrent uzelf, zult u moeten samenvoegen tot het één geheel, is, dat u werkelijk durft te beleven en erkennen om zo uw ware bestemming te vinden: de ware eenheid met het Hogere, de ware bewustwording, die ons voert naar het einde van onze levensweg.